

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

Jaunimo Metai

Vasaris - February 4, 1966

Nr. 14

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PIRMYN IR ATGAL

PREZIDENTO ĮSAKYMAS VĖL BOMBARDUOTI ŠIAURINĮ VIETNAMĄ BUVO SUSILPNINTAS KREIPIMUSI Į JUNGTINIŲ TAUTŲ SAUGUMO TARYBĄ. — JEI PASIRYZŲTA KOVOTI, TAIKOS INICIATYVĄ REIKTŲ PALIKTI PRIEŠUI.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Norėdamas gauti visuotinę pritarimą savo politikai, prezidentas Johnsonas, galvodamas apie vadinamą "taikos stovyklą", savo įsakymą bombarduoti šiaurinį Vietnamą palydėjo staigiu kreipimusi į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą, nors visiems turėtų būti aišku, kad toji institucija nieko negali padaryti. Ji yra suvaržyta veto teisės, kuria sovietai jau pasinaudojo per 100 kartų. Taip pat turėtų būti visiems aišku, kad komunistai tik tada bus suinteresuoti taika, kai supras, kad karo veiksmams nieko laimėti negali. Už tai tie, kurie Amerikoje reikalauja taikos, faktinai padeda priešiui. Skaitydami su tų savižudišku sentimentu, prezidentas nudaudo, kad jis sprendimą laimėti ar bent išsilaikyti kariškai darė labai sunkia širdimi.

Toks elgesys sulaukė vis daugiau kritikos. Taip kolumnistai Rowland Evans ir Robert Novak pastebi, kad prezidentas geriau padarytų ne verkslindamas, bet ryškiai paaiškindamas visuomenei, kodėl bombardavimas yra reikalingas. Esą, prezidentas taip padaręs pas save pakvietus 20 Senato ir Atstovų Rūmų vadų, demokratų ir republikonų. Tada jis visai aiškiai išdėstė visą Vietnamo bylą ir įrodė, kad komunistai išnaudojo bombardavimo sustabdymą savo skverbimosi į pietinį Vietnamą pagreitinimui. Jis taip pat nurodė, kad Maskva iki šiol liko kurčia Washingtono taikos pasiūlymams. Prezidento pareiškimą palydėjo dar McNamaras, Rusko, McGeorge ir CIA

viršininko William F. Raborn smulkesni paaiškinimai.

Po to prezidentas pirštu duręs į kiekvieną pasitarimo dalyvį, prašydamos jo nuomonės. Iš susirinkusių 18 pritarė prezidento išvedžiojimams. Du -- senato daugumos vadas Mike Mansfield ir užsienio reikalų komisijos pirmininkas William Fulbright liko neįtikinami. Jie abu, gali sakyti, turi aukščiausias pozicijas demokratų partijoje.

Pačiame senate ir kongrese prezidentui pritariama tokia pat proporcija -- 90% pasisako už jį. Prezidento viešas verkslindimas tačiau paskatino taikos šalininkus dar daugiau padidinti savo pastangas įrodymui, kad karo veiksmams ne tik nereikalingi, bet ir prieštarauja amerikiečių daugumos norui. Pasak Evans ir Novak, prezidentas tą "sąjūdį už taiką" pats iššaukė.

Dabartinę situaciją nagrinėdamas Josef Alsop prisiminė prezidentą Kennedy, kuris grįžęs iš Vienos konferencijos į Chruščiovo grąšimus atsakė dalina mobilizacija, pašaukdamas kai kuriuos atsarginius. Ir tai padarė įspūdžio Chruščiovui. Johnsonas

nas, kaip žinome, elgėsi kitaip. Iki rinkimų karą Vietnamą jis ignoravo. Vėliau jam nereikėjo šaukti atsarginių dėl to, kad tiek kariuomenės, kiek galima buvo į Vietnamą pasiųsti ir ją ten reikiamai aprūpinti, JAV jau turėjo, taip sakant, po ranka. Tačiau dalinė mobilizacija, rasit, galėtų geriau įtikinti komunistus JAV pasiryžimu, negu kalbos apie taiką.

Taip ar kitaip, komunistai pasiuntė į pietinį Vietnamą daugiau savo kariuomenės ir, atrodo, kad esamų JAV dalinių ten jau neužtenka. Be to, ateina laikas ten nusiųstus kareivius grąžinti namo ir kai kuriuos atleisti iš kariuomenės. Tokiu būdu prezidentas gali būti priverstas arba prilgtinti kareiviavimo laiką arba pašaukti atsarginius.

Tokioje situacijoje, pagal Alsopą, prezidentas pradėjęs savo "taikos ofenzivą", nors daug kam atrodė, kad ji daugiau pakenks negu padės. Ir iš tikro, tie įspėjimai visu 100% išsipildė. Komunistų ūpas pakilo, jų priešų smuko. Komunistai "taikos ofenzivoje", kaip galima buvo manyti, įžitėrė amerikiečių neryžtingumo ir silpnumo įrodymus.

Daugelis yra įsitikinę, kad prezidentas stengsis nepadaryti jokių griežtesnių žygių, kaip atsarginių pašaukimo, bent iki rudens rinkimų. Tačiau Alsopas tiki, kad jie pasirodys esą klaidingi: "Lyndon B. Johnson is not that kind of President". Pažintėsimės.

RUSŲ AEROFLOTO VEIKIMAS LIETUVOJE

KASDIEN PO TUKSTANTŲ -- tiek netrukus būsia Lietuvos lėktuvais skrendančių keleivių.

Tikimasi, kad šįmet "Lietuvos

atskiros aviagrupės" lėktuvais pasinaudosią 360,000 keleivių, atseit, tiek numatoma atskirų asmenų skridimų. Lėktuvais skridusių asmenų skaičius, suprantama, bus bent keletą kartų mažesnis, nes daugumas keleivių, jei naudojasi lėktuvu, tai tie patys naudojami po dukart, ten ir atgal, o gana didelė jų keleivių dalis daugiausia pareigūnai, skraido į Maskvą ar Leningradą tie patys po kelis ar net po keliolika kartų per metus. Tad iš tikrųjų lėktuvais skridusių Lietuvos gyventojų per šiuos metus Lietuvos bus ne 360, o apie 60 ar 70 tūkstančių, arba du ar pustrėčio nuošimčio gyventojų, -- ir tai daugiausia bus aukštesnieji pareigūnai, turintys būtinų reikalų Maskvoj ar Leningrade, nebūtinai lietuviai.

Palyginti nedidelė lėktuvinių keleivių dalis bus skridę Lietuvos ribose, tarp Vilniaus, Druskininkų, Kauno, Klaipėdos, Palangos, Šiaulių, Panevėžio ar

Toronto lietuvių verslininkų sąjungos "Verslas" praėjusių metų valdyba. Sėdi iš kairės: V. Konradas, pirm. dr. J. Kaškelis, A. Duda, Stovi: Janulevičius, St. Janušauskas ir B. Jackus.

LIETUVIAI VERSLININKAI TORONTE

Laiks nuo laiko spaudoje, o kasdieniniame gyvenime dažniau pasireiškia nusiskundimų, kad įvairios lietuvių institucijos bei

net Rokiškio, -- yra lėktuvų linijos ir tarp šių vietų.

Žymesnę Lietuvos atskrendančių ar iš Lietuvos išskrendančių keleivių dalį sudarys Palangos atostogininkai, nes šįmet numatoma atidaryti tiesiogines lėktuvų linijas į Palangą iš Maskvos ir Leningrado. Mat, Palanga jau spėjo pagarsėti Rusijoje. Pereitą vasarą ten atostogavusieji liudija, kad lietuviai Palangoj jau pasijuntę, kaip nebežymi tautinė mažuma. Vyraujanti kalba Palangos atostogininkų miniose -- rusų. Ryški iš Rusijos atvažiuojančiųjų (ar atskrendančiųjų) atostogininkų dalis esą žydi.

Iš Vilniaus jau penki didesniojo tipo sprausminiai lėktuvai (IL-14) kasdien skraidys į Maskvą ir atgal, du -- į Leningradą ir atgal. Į šiuos miestus iš Vilniaus ar iš jų į Vilnių skraidantieji tarnybininkai sudarys didžiausią Lietuvos lėktuvinių keleivių dalį.

Kaip geležinkeliai ar paštas, taip ir orinio susisiekimo linijos Lietuvai (net ir "LTSR") dabar nepriklauso. Yra tik Rusijos AEROFLOTO padalinys, vadinamas "Lietuvos atskira aviagrupė" (Lietuvos tik todėl, kad Lietuvos teritorijoje įsitaisiusi). Grupės vadas -- N. Batalovas. Personalo didžiama irgi rusai, Mechanikų bei kitų tarnautojų žemėj yra tik lietuvių, bet pilotų -- vos keli lietuviškosios pavarėdėmis. Tačiau to rusų civilinės aviacijos padalinio vadui Batalovui (Pacleckio -- Naujelio parašu) yra suteiktas "Lietuvos TSR nusipelnusio transporto darbuotojo" titulas. (ELTA)

organizacijos permažai savo veiklos programoje paliečia lietuvių išeivijos ūkiško gyvenimo sritį. Tas yra ne be pagrindo. Lietuviai išeivijoj daug geriau susiorganizavę ir daug daugiau rūpinasi įvairiais ideologiniais, politiniais ir kultūriniais-meno klausimais negu ūkiškais bei profesiniais reikalais. Čia, žinoma, ką nors kaltinti negalima, išskyrus įvairias istorines aplinkybes, kurios prisidėjo ir paveikė, kad lietuviai sąskaiton ekonomistų, prekybininkų, amatininkų, išauklėjo kiek daugiau dvasininkų, literatų, menininkų.

Toronto lietuvių kolonijoj, užplūdus naujam skaičiui lietuvių emigrantų, taip pat daugiausiai pasireiškė politinė veikla ir iš karto susitvėrė keliasdešimt įvairiausių ideologinių, politinių, religinių bei kultūrinių organizacijų, kurios puoselėja tų sričių gyvenimą. Todėl labiau ūkiškai nusiteikę lietuviai numatė reikalą įkurti grynai ūkiško gyvenimo sričiai organizaciją, t. y. sudaryti tam tikrą platformą, kur visi lietuviai be religinio ar partinio skirtumo galėtų susieti ir apsvarstyti bendrus lietuvių išeivijos ūkiško gyvenimo sritį liečiančius klausimus. Tokiu būdu 1949 m. kovo 21 dieną įvyko iniciatorių-steigėjų dr. J. Kaškelio, Jurgio Strazdo, dipl. ekon. Leono Stankaus, dipl. ekon. Jono Karkos ir tuo laiku siuvėjo Jono Stankaus (senesnės imigracijos atstovas) sušauktas susirinkimas įsteigti Lietuvos Prekybininkų, Pramonininkų ir Amatininkų Sąjungą "Verslas". Tuo vardu, tų pačių metų gegužės 11 d. sąjunga buvo inkorporuota ir išgautas Ontario provincijos čarteris. Toronte verslininkai pasiryžo bendromis jėgomis veržtis į prekybą, pramonę ir amatus ir rūpintis pakelti lietu-

vių išeivių ūkišką gyvenimą. Konkretiai sąjunga užsibrėžė aprūpinti narius informacija, kuri reikalinga žinoti pradedant bent kokią prekybą ar amatą. Kartu padėti lietuviams įsigyti specialybes, jose tobulintis ir reprezentuoti lietuvių kilmės asmenius, kurie ryžtasi arba jau verčiasi bent kokių naudingų verslų. Bendrai buvo atsižirdima, kad lietuvių ūkiškos srities veikla plėstųsi ir nebūtų nustelbiama.

Susiorganizavę lietuviai į sąjungą "Verslas", sudarė galimybę narių viešuose susirinkimuose ir periodiniai rengiamose sekmadieniais arbatėlėse, iškelti ir išnagrinėti įvairius aktualius kolonijos lietuviams ūkiškus klausimus ir juos vykdyti gyvenime. Tokiu būdu dar 1950 metais buvo iškeltas ir išdiskutuotas Lietuvos Namų įsigijimo klausimas. Jų tikslas ne pelnui siekti, o grynai kad pasitarnautų visokeriopiams lietuvių bendruomeniniams reikalams. Pasekoje tokių bendrų pasitarimų bei paskatinimų ir buvo imtasi iniciatyvos įsigyti Lietuvos Namus. Tokiu būdu 1950 m. birželio 20 d. įvairių organizacijų atstovų pasitarime sudaryta Toronto Lietuvių Namų Fondo valdyba, kuri surinkus pakankamą kapitalą 1952 m. balandžio 17 d. nupirko to meto neišplėtam kolonijos gyvenimui beveik pakankamą dydžio namus.

1950 metais verslininkų valdybos posėdžiuose ir susirinkimuose arbatėlėse buvo keliama ir diskutuojama reikalingumas ir

(Nukelta į 3 psl.)

* KLYSTA TIE, kurie mano, kad Havanoje neseniai įvykusi komunistinių kraštų atstovų konferencija buvo tik tam, kad užlopyti Maskvos-Pekino ar kitur atsiradusius plyšius. Politikai neadaug teturėjo ten darbo. Visas reikalas rėmėsi teroristu ir sukilėlių paruošimo ir panaudojimo klausimais. Havanai pasidarius sukilimų organizavimo ir teroristų paruošimo centru. Konferencijos metu Cubos užsienio reikalų ministras Raul Roa paraiškė: "Jei srovė, kuria ir yra ši konferencija, pasileis ir pavirs lava, imperialistai nebeturės kur eiti, kaip tik į kapus, kuriuos išskati mes padėsime."

* SOV. S-GOS IR PRANCŪZIJOS ATSTOVAMS PRIEŠINANTIS, nematyti jokių vilčių, kad JTO Saugumo Taryba galėtų priimti nors ir bendrą rezoliuciją Vietnamo klausimu. JAV prezidento Johnsono pareidymu amb. Goldbergo pareikalavus specialios Saugumo Tarybos sesijos, pasirodė, kad ir šis "taikos ofenzivos" taikiny nėra pajėgus palankiai svarstyti ir išspręsti paiesnių klausimų.

Pačiame karo fronte bombarduojamas S. Vietnamas ir sausumos ofenzivoje rodomos pastangos apsupti ir sunaikinti 2 S. Vietnamo pulkus ir 2 Vietkong pulko apimties dalinius centriniėje Vietnamo dalyje. Kovoje dalyvauja apie 20 tūkstančių amerikėčių, vietnamiečių ir korejiečių su visais reikalingais pagelbiniais daliniais.

* KREMLIJE ESANČS SVARSTOMAS VISIŠKAS SANTIKIŲNUTRAUKIMAS SU PEKINU. Vakary spaudoje praneša apie naujai pasklidusius abiejų pusių kaltinimus. Pekinas savo spaudoje rašo, kad Sov. S-ga savo užsienio politika prisitaikiusi "JAV imperialistų" pageidavimams kryptčiai, gi Maskva nesiliauja dejavusi, kad Kinija trukdanti pagalbos tiekimą S. Vietnamui, ruošianti pasipriešinimą Mongolijoje ir kelianti nerimą pasienio konfliktais.

DIRVOS NOVELĖS KONKURAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės rankraštis privalo būti ne trumpesnis, kaip 16 standartinių mašinraščio puslapių spaudai, praleidžiant vieną tarpą. Pageidaujama, kad novelė nebūtų ilgesnė, kaip 50 mašinraščio puslapių, tačiau toleruojamos išimtys, atsižvelgiant į novelės siužetą ir meninę vertę.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1966 metų kovo 31 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

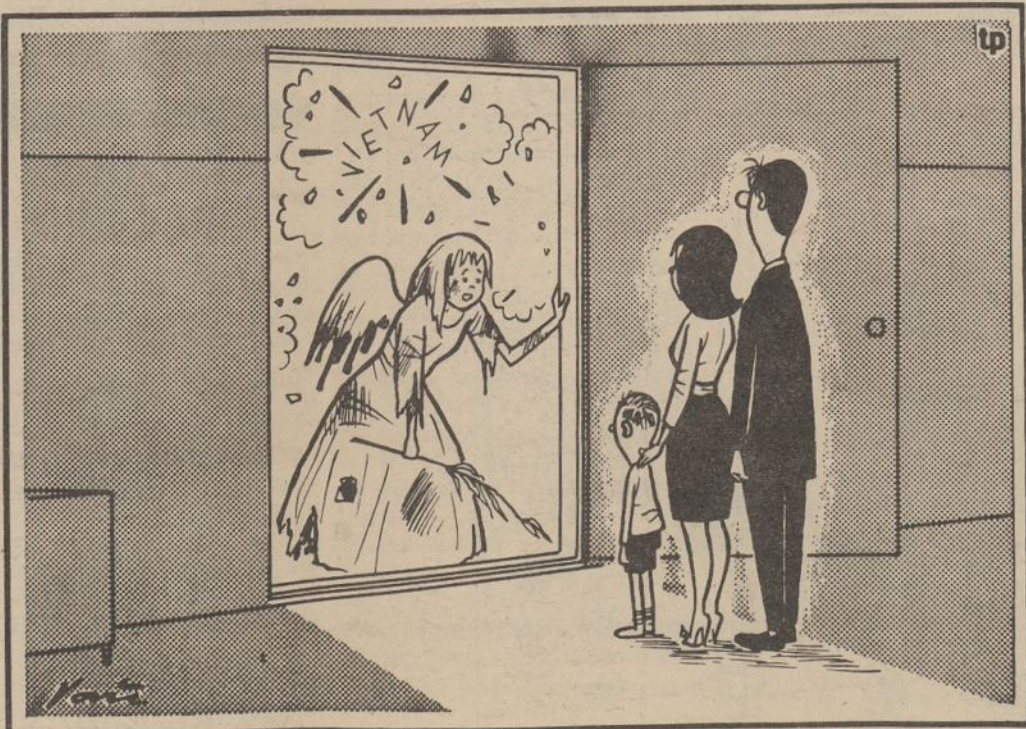
PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 250 dolerių premija bus įteikta 1966 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu arba jos siužetą rašyti dramą, poemą ar romaną.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nusprendė, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus. Tokiu atveju kitais metais premijuojamos dvi novelės, premijų suma 500 dol.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

-- Su manimi ten niekas nenori kalbėtis!

KARAS IŠ ANAPUS (12)

Chruščiovas prieš Staliną

Rusams sulėtinus vokiečių veržimąsi Maskvos kryptimi, Hitleris nutarė smūgti nukreipti į Ukrainą, dalį kariuomenės iš centrinio fronto pasiųsdamas į šiaurę, kad paskubinti Leningrado užėmimą, o kitą dalį į pietus, galvodamas per kelias savaites būti prie Juodosios jūros.

Liepos pradžioje rusai Ukrainos fronte pasiekė keletą nedidelių lokalinių laimėjimų, sulaukdamie vokiečių veržimąsi per 25 km. nuo Kijevo, bet rugpjūčio pradžioj blitzkrieg buvo atnaujintas ir vokiečiai užėmė Dniepropetrovską, visai apačioje Dniepro kilpoje. persikeldami per upę, nežitūrint sovietų vyriausios vadovybės įsakymų bet kokia kaina laikyti Dniepro liniją. Greitai krito Kersonas, Nikolajevs ir anglų kasyklos centras Krivoi-Rog.

Pietvakariuose rumunų armija atkrito Odesą nuo "kontinento", o Kijevo šiaurėje vokiečiai pradėjo puolimą Konotopo ir Poltavos kryptimi, tikslu pasistatydami užimti Charkovą. Tad

Ir čia kilo didžiausi nesutarimai ne tik tarp Hitlerio ir jo generolų, bet tarp Stalino ir Chruščiovo. Chruščiovas, tuo metu būdamas Karo Komiteto nariu, buvo priskirtas prie mar-

šinimo dviasį Kijeve, žinant jo praeitį, buvo nelengva. Vien tik per paskutiniuosius dvidešimt metų Kijevas buvo vokiečių ir austrų armijos okupuotas, vėliau sukurtos hetmano Skoropadskio

Vokiečių šarvauočių armijos vadas Guderian, apsuptas savo štabo karininkų, vyksta į frontą.

Ukrainos valstybės sostinė, kur dar vėliau pasirodė nacionalisto Petluro valdžia, paskui raudonieji, baltieji ir vėl raudonieji. Vienu metu Kijevo buvo užėmę net Pilsudskio lenkai. Ir senieji gyventojai galėjo prisiminti, kad vokiečių-austrų okupacija 1918 metais nebuvo jau tokia baisi.

Rugsėjo 9 d. vokiečių armijos grupė per 105 km. nuo Kijevo prasiveržė šiaurėje prie Nežino, kai kita grupė pietuose pasiekė Dniepro kilpą. Neturėdami užtenkamai rezervų sulaukyti šį vokiečių progresavimą, Budieninas ir Chruščiovas nutarė evakuoti Kijevo "maišą". Rugsėjo 11 d. paįformavo Staliną, kad neįmanoma išpildyti jo įsakymo paimiti iš Kijevo 2 divizijas, kad sulaukiant vokiečių progresavimą šiaurėje, kad sovietų armija Ukrainos fronte paskutinio savaitėm nuo mūšių taip susilpnėjusi, jog priešingai vyriausios vadovybės patarimams, reikia

atsitraukti į rytus.

Tą pačią dieną Stalinas, kreipdamasis į pietryčių fronto vadą gen. Kirpanos, kategoriškai atmetė projektą evakuoti Kijevo, uždrausdamas kariuomenei trauktis į Psiolą (Kursko-Poltavos zonoje). Priešingai, jis reikalavo, kad kariuomenė būtų sukurta į Kijevo iš kitų sričių ir pradėta prieš vokiečius ofensyva Konotopo srityje prie Nežino. Kartu jis atleido maršalą Budieniną iš pareigų, pavesdamas fronto vadovavimą maršalui Timošenkiui, kuris į Kijevo atskrido rugsėjo 13 d. perimti pareigas.

Tuo metu, jei dar buvo norima evakuoti Kijevo, pasitraukimo kelias dar buvo likęs 30 km. pločio tarp Lokovistos ir Lubij. Bet už dviejų dienų vokiečių šarvaučiai ten susijungė ir uždarė kelią. Ir čia įvyko "susikirtimas", apie kurį sovietų istorija rašo:

"Rugsėjo 14 d. pietvakarių fronto štabo viršininkas gen. Tupilovas rado pareigą paįformuoti vyriausiojo štabo Maskvoje viršininką gen. Šapočnikovą apie katastrofišką situaciją... Liko tik dvi dienos, darė jis išvadas. Gen. Šapočnikovas jį išvadino panikos kėlėju ir pareikalavo pietvakarių fronto viršininkų laikytis ramiai ir pildyti Stalino rugsėjo 11 d. įsakymą".

Bet rugsėjo 16 d. vokiečiai uždarė "maišą", apsupdami keturias sovietų armijas. Viena jų, 37-toji, dar laikėsi Kijevo, vakariniame Dniepro krante. Visi jos daliniai, sako sovietų istorija, smarkiai nukentėjo, liko neorganizuoti, jų kovingumas sumažėjo iki minimumo. Ši katastrofa būtų išvengta, toliau sako istorija, jei būtų laiku paklausyta Budienino ir Chruščiovo patarimo.

"Vyriausiai vadovybei vis atsisakant duoti atsitraukimo įsakymą, pietvakarių fronto karo komitetas priėmė Chruščiovo pasiūlymą palikti Kijevo, kad išvengtų pietvakarių armijų grupės apsupimo. Priešas dar nebuvo įsitvirtinęs prie Psiolo, tad šis sprendimas buvo pateisinamas. Remiant Budieninui ir Chruščioviui, šis nutarimas gen. Bagriamiano buvo perduotas generolui Kirpanosui. Bet vietoj, kad tuoj pat išpildžius įsakymą, Kirpanos atsisakė Maskvos, ar jis turi pildyti Karo komiteto instrukcijas".

Tik rugsėjo 17 d. 11 val. 40 min. gen. Šapočnikovas leido atsitraukti iš Kijevo, bet nepasakydamas, ar galima bus persikelti per Psiolą. Dvi dienos buvo veltui prarastos, per kurias rusų jėgos būtų galėjusios prasilausti pro dar nesutvirtintą vokiečių žiedą. Vėliau tai buvo betiksliai bandymai, rusų armijų daliniams tarpusavyje praradus ryšį, 37-toji armija beviltiškai tęsė kovą Kijeve ir tik po kelių dienų bandė prasiskinti kelią pro vokiečius, neturėdami jokios vilties, kad tai pasiseks.

Tik keliems daliniams pavyko išlįsti iš "maišos". Neturėdami nė vieno lėktuvo, pietvakarių fronto štabas ir karo komiteto nariai sekė Bagriamiano grupę. Prie Lokovistos įvyko žiaurios kautynės, kur žuvo gen. Kirpanos. Išliko gyvi tik keli štabo nariai.

Vokiečiai sako, kad Kijevo "maiše" jie paėmė 665,000 rusų kareivių. Pagal sovietų istoriją pietvakarių fronte ofensyvos pradžioje buvo 677,085 kariai, bet 150,041 pavyko išsigelbėti. Apšępti daliniai dar visą rugsėjo mėnesį tęsė izoliuotai kautynes, smarkiai nukentėdami ir kai kuriems pavyko išsigelbėti. Tik

Kijevo "maiše" paimiti į nelaisvę rusų kariai.

rugsėjo pradžioje Kijevas liko toliausiai į vokiečių linijas įsipačiusi rusų pozicija, kurią vokiečiai iš pietų ir šiaurės gniaubė lyg replėmis.

Šalo Budienino štabo. Jam priskiriamas didelis vaidmuo Ukrainos gynyboje, sukeliant Ukrainos, ypač Kijevo, gyventojų stiprią rezistenciją. Sukelti pasiprie-

vienas trečdalis pakliuvo į nelaisvę, tad sovietų statistika sako, kad galėjo būti 175,000 belaisvių. Galima manyti, kad tikroji tiesa yra tarp vokiečių ir sovietų skaičiaus.

Klausimas ar Stalinas buvo teisingas užsispyrusiai laikydamasis Kijevo? Galima manyti, kad tai atsiliepė į tolimesnius Hitlerio planus. Taip galvoja ir kai kurie vokiečių generolai, kad prastas laikas prie Kijevo sukompromitavo Maskvos paėmimo planą, kuri turėjo būti užimta prieš prasidedant žiemai. Halder ir Guderian mano, kad Kijevo mūšis buvo didžiausia strategine klaida rytų fronte. Ten vokiečiai atsiekė tik taktinį, bet ne strateginį laimėjimą. Per sekančius du mė-

nesius vokiečiai užėmė visą Ukrainą beveik iki Krimo.

Kitame numeryje: Prasideda Maskvos mūšis.

KAUNE nuo Naujų Metų pradėjo kursuoti naujai įrengti troleibusai. Troleibusų sistema Kaune buvo manyta įvesti jau prieš karą, bet įvykiai tuos sumanymus tada sukludė. (ELTA)

VERDI "REQUIEM" numatyta atlikti ir Vilniuje, 1968 metais. Proga -- bolševikinės rusų revoliucijos 50 metų sukaktis... (ELTA)

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS

Tarp tų dviejų piešinių yra septyni skirtumai. Pabandykite juos surasti.

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriklauso jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.
66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelį metų patirtį siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamomis kainomis.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 — 2nd Avenue — AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 W. 14th St. CH 3-3005
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue — DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street — CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue — LI 2-1767
- BOSTON 27, Mass. — 327 W. Broadway AN 8-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO, Ill. 60622 — 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Ill. 60608 — 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44113 — 964 Literary Rd. TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7360 Michigan Avenue — VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W. Tel. GL 8-2256

- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau — GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 290 Franklin Avenue. Tel. 233-8030, 246-0215

- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. Tel. AN 1-2994

- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street — PO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street — MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street — GR 2-6387
- PHILADELPHIA 22, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 905 Bank St. PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

IR GERBŪVIS IPAREIGOJA

Amerikoniškoji spauda nesiliauja informavusi apie nepaprastą šio krašto gerbūvį. Viskas pasiekė nepaprastą skaitlines, ar imsite šeimos pajamų vidurkį, investavimus, gamybą ar pramonės plėtimąsi, pirkimą ir, kas be ko, įsiskolinimą. Ekonomistai tvirtina, kad gerbūvio laikotarpis neturėtų sau lygauti Amerikos istorijoje.

Šalia pasididžiavimą keliančių žinių, pasigirsta ir rimtesnių įspėjimų. Vienur kitur pasirodo balsų, kad ne dolerių skaitlinėse pasididžiavimo esmė. Iš moralinio ir gyvenimiško taško žiūrėnt, sako, būtų klaidinga gyveninti įsitikinusi, kad jau ištikrųjų viskas taip gerai.

Reikia nepamiršti, kad šis kraštas, jo jaunimas kraujuoja žiauriame džinglių kare. Yra šeimų, kurioms gerbūvio spalvos užtemdytos sūnaus, brolio, mylimojo ar vyro likimo rūpesčiais ir nerimu. O tai liečia ne vien amerikonių šeimas. Mažai teturime žinių, bet visi žinome, kad visa eilė lietuvių šeimų gyvena nejuokomis to karo nuotakomis. Ir taip gerbūvio nuotakos svyrą į tą pusę, kurioje kyla klausimai -- ko iš krašto reikalauja kova su komunizmu? Ar vien tik didžiavinosi doleriu ir gamybos skaitlinėmis, ar ir skaitlinėmis, kurie aukoja savo gyvybes aukštesniems principams ir idealams apginti?

Reikia pasakyti, kad toji moralinė pusė nėra apleista ir užmiršta ir tą pusę užtikti labai jau praktiškoje gyvenimo sauroje paskendusioje spaudoje nėra

sunku. Tie balsai įspėja, kad bendrojo gerbūvio laikotarpyje lengvai pamiršamos tos problemos, kurios stato kur kas aukštesnius reikalavimus, nei vargina viršvalandžiai ir auga atlyginimai. Krašto gerovė, jei remiasi tik medžiaginių gėrybių skaičiais ir laimėjimais, patenka į kryžkelę. Šiuos reikšinius stebintieji vėl ir vėl nesiliauja įspėja, kad krašto gerovę matuoti galima tik įjungus ir moralines bei dvasines vertybes, kartu iškeliant ir iš naujo įvertinant principus, kuriais remiantis šis kraštas atsiukrė ir pasiekė savo galybės viršūnes.

"Džiaukimės ir naudokimės medžiaginėmis gyvenimo pirmenybėmis. Bet tolimesnėje perspektyvoje nepamirškime, kad gyvenimas laisvėje ir gerbūvyje reiškia kai ką ir daugiau," -- taip rašo amerikonių, susirūpinę gerbūviu, kuris matomai ir neabejotinai temdo vertybes, turinčias kur kas didesnę reikšmę krašto gyvenimui.

Šiame gerbūvio ir idealų sunkiuryje gyvendami, galėtume didžiulis savo bendruomenėje ugdoma idėja, kad ne viskas auksas kas žiba. Mes žvelgiame į tautos laisvės horizontą ne rankas sudėję, bet keldami ir statydami kultūrinę pastatą, kurio turėtų nesibodėti ir jaunoji karta. Kultūrinį darbą lydi tos žmogaus moralinės vertybės, kurios pralaužia dolerinę užtvartą ir materialinių vertybių kiautą. Turėtume visi įsidėmėti, kad doleristik priemonė, ne tikslas pilnutinio žmogaus gerbūviui atsiekti.

vo ne tik klaidingos, bet atsiukrėnčiai Lietuviai net ir labai žalingos..." "Kai tik rusų bolševikų pavojus padidėjo, Valstybės Tarybos pirmininkas A. Smetona, min. pirmininkas A. Voldemaras ir dalis kabineto narių apėjo kraštą..." "Tai nebuvo gandas, bet faktas, kad tokiukritišku metu vyriausybė paliko tautą Dievo valiai".

2. Laikotarpis po rinkimų į trečiąją seimą:

"Taigi, išvardydamas: A. Smetona ir Voldemaras laikysena vaizdžiai parodo, kiek jiems rūpėjo valstybės bei tautos reikalai ir kokią vaidmenį jų veikloje turėjo asmeninė ambicija. Net tautinės mažumos -- žydai ar lenkai -- parodė tada daugiau lojalumo ir valstybiškumo, negu tautininkų vadai -- A. Smetona ir A. Voldemaras." ... "Krikščionių demokratų partija, pralaimėjusi rinkimus, neteko politinės lygsvaros. Dar pilnai neperdavusi valdžios naujai vyriausybei, pradėjo destruktivų opozicijos darbą."

Truputį pasitengus, žinoma, galima kortas apversti ir duoti panašią nepriklausomos Lietuvos gyvenimo panoramą, tik jau apie kitus mūsų gyvenimo vadovavusius asmenis ir grupes, pacituojant kitų pažintų "senosios kartos veikėjus"... Vaizdas būtų linksmas, jei tai būtų rašytojo Algirdo Landsbergio parašyta komedija apie "Never, Never Land", bet, deja, jis yra liūdnas kaip reikals eina apie Nepriklausomą Lietuvą. Ar nevertėtų šio fakto akivaizdoje "senosios kartos veikėjus" pamiršti po medžiaginių "jaunosios kartos veikėjus" su iš pirmo išlaužtais ir nieko nepagrįstais kaltinimais, o patiems truputį perkrauti savo sąžines, savo pažintus ir išdrįsti objektyviai ir ramiai įvertinti tai kas buvo gera ir kas buvo bloga Nepriklausomoje Lietuvoje per visus laikotarpius.

Z. V. Rekašius

NĖRA "ŽEMĖS UŽ SUESO"...

Tulas mano, kad moralės reikalavimai mums privalomi tik privatinuose santykiuose, bet ne viešuose, ne politiniuose. Todėl mes privatinuose santykiuose beveik visuomet esame vieni kitiems geri, draugiški, nuosirdūs, gera linkę, saugome kito garbę ir asmenybės vertybę, gi viešuose, ypač, politiniuose, žiūrėk, to visai nepaisome. Tas blogis pasireiškia ypač gi mūsų spaudoje, vertinant kitų įsitikinimų žmogaus šen ar ten viešai pareikštąsias mintis.

Tas pasireiškė ir mano santykiuose su šio laikraščio nuolatiniu bendradarbiu p. Broniu Raila. Mūsų privatiname susirašinėjime (tiesą sakant, tik poros laišky pasikeitimo) p. Bronys Raila, iš tikrųjų, pasirodė man labai taktiškas, orus, mielas ir mandagus. Viena mano laiške jis kreipiasi į mane, vadindamas mane netgi "brangiu p. Stravinskų"... Mano jam išdėstytas mintis jis laiko "geros valios" ir "gerų tikslų". Tas mano mintis ir jis pats nagrinėja bona fide, sąžiningai, stengdamasis jas suprasti taip, kaip jos parašytos, jų neiškreipdamas ir skaitydami su laiško autoriaus asmenės garbe bei asmenybės vertybe.

Visai kitoks jis yra vertindamas mano viešai pareikštąsias mintis spaudoje. Štai, pvz., ką jis yra padaręs su mano teisinės problemos straipsniu, paskelbtu pask. Teisinių žinių nr., vertindamas tą straipsnį 1966.1.28 d. Dirvoje: mano mintis visai iškreipė, subanalino, tiesiog juokdario kepurę man uždėjo, o po to dar juokiasi...

Šitaip pasielgti gali tik tas, kuris išvis nenori suėiti su savo oponentu į diskusiją iš esmės. Tokiu metodu gi jokia diskusija iš esmės negalima.

Bet blogiausia, kad tokiais visais nesuprantamų tikslų ir interesų kito asmens niekinimais, absoliutiniu nesiskaitymu su kito asmenybės vertybe mes gi ardome mūsų viešuosius pabrėžius, nesiskaitome su morale, kurios bojamė dar, kaip sakiau, privatinuose santykiuose.

Manysčiau, kad toliau taip neturėtume daryti.

Politikos gyvenime laikykimės principo, kurį yra pabrėžęs anglų politikas Evert Gladstone, būtent, kad "tai, kas morališkai

Lietuvių Namai Toronte, kur yra "Verslo" būstinė.

Lietuviai verslininkai Toronte

(Atkelta iš 1 psl.)

galimybės turėti lietuvių kredito kooperatyvą-bankelį. "Verslo" S-gos rūpinimosi pasėkoje, jau

klaidinga, niekuomet negali būti politiškai teisinga".

Ta principą yra įsamiškai pabrėžęs ir žymusis vokiečių pedagogas ir etikas Friedrich Wilhelm Foerster savo knygoje "Politische Ethik" (21 psl.).

Pacitavęs anglų rašytojo Rudyard Kipling romano ("The Light that Failed") didvyrio kareivio Tommy Atkins žodžius "leisk mane už Sueso, kur neveikia Dešimt Dievo įsakymų", F. W. Foersteris aiškina, kad nėra "žemės už Sueso", kur neveiktų moralės principai.

Todėl ir mes visi laikykimės moralės, takto, etiketo ne tik mūsų privatinuose, bet ir viešuose, ypač gi politiniuose santykiuose. Įsitinkime, pagaliau, kad nėra "žemės už Sueso"...

P. Stravinskas
Cleveland

KO VERTAS TIKRINIMAS?

Vasario 16 Gimnazijos reikalai 1965 metais buvo dažnai ir įvairiai komentuojami.

PLB Centro Valdybos sudaryta komisija: inž. V. Adamkavičius, dr. P. Radvila ir dr. P. Karvelis, spalio 8-10 ir 22-24 dienomis tikrino Vasario 16 Gimnazijos atskaitomybę. Deja, komisija gaudy, gandelų nepašalinę, neišaiškino, bet dar daugiau juos sujaukė. Vietoj paskelbus rimtą visų pasirašytą pareiškimą, po trijų mėnesių pradėjo skelbti asmenišias prielaidas, spėjolimus. Kodėl komisija nepadarė pilno patikrinimo ir nepajėgia parašyti visiems trim primto akto, galima susidaryti vaizdą perskačius biuletenį "Kovos Keliu" nr. 54, kur rašoma: "Komisija ne tik tikrino dokumentus, bet ėmėsi ir platesnių kompetencijų: ji buvo suaukandinusi Bendruomenės Tarybą, švietimo Komisiją su pedagogais ir kultūrininkais ir Vasario 16 Gimnazijos Pedagogų Tarybą. Ji statė sukvietiesiems įvairius klausimus dėl gimnazijos darbo ir vykusių statybų. Kadangi komisija negalėjo pasikalbėti su A. Marintu, kuris daugiausia prisidėjo prie statybos, bet į komisijos kvietimą neatsiliepė ir paaiškinti neavyko, sunku tikėtis, kad komisijai būtų pavykę bent pagrindinius klausimus išaiškinti, jau nekalbant apie sprendimus. Kalbų ir nurodymų kitiems, kaip veikti dėl gimnazijos, dabar bus galima tikėtis dar daugiau."

Inž. V. Adamkavičiaus teigimas, kad mokinių bendrabutis grižmanomas remontuoti, tik griautinas ir kad, anksčiau lauk, kiusieji gimnaziją visokie veikė, tai nė žodžiu neužsimindavo apie tas nežmoniškas mokinių gyvenimo sąlygas, yra klaidinantis. Kurie tik nusimano apie statybą, grįžę iš Europos kalbėjo apie patalpų remonto reikalingumą, reikalui esant galėčiau ir pavardes nurodyti. Aš pats asmeniškai netik kalbėjau, bet ir rašiau: "Bendrabutis, buvusi Vila, prašosi remonto" Draugas 1965 m. rugpinčio 18 d. Bendrabučiai reikalingos naujos lubos (nuleistinos žemiau), naujos grindys, nauji platūs langai, naujos durys ir kambaryų pertvaros, iš didelių salių reikalinga padaryti po keletą kambaryų, pats mūras gali stovėti šimtą metų. Panašių mūrų ir JAV niekas negriauna.

K. Brž.
Chicago

ankščiau įgytuose Lietuvių Namuose, 1952 m. spalio 7 d. buvo sušauktas kredito kooperatyvo "Parama" steigiamasis susirinkimas, 1952 m. gruodžio 19 d. gautas Ontario prov. čarteris.

Šiandieną Toronto lietuvių kredito kooperatyvas Parama taip išplėtė veikimą ir išaugo į stiprią ekonominę organizaciją, kurios balansas siekia 21/2 mil. dolerių. Toks gal ir pirmas visoj lietuvių išeivijoj reikšmingas ir pasekmingas veikimas paskatino ir kitose Kanados kolonijose, Hamiltone ir Montrealyje įsisteigti panašius kredito kooperatyvus. Šiandieną jie jau sutraukė virš 6 milijonų lietuvių kapitalo, kuriuo tie patys lietuviai naudojasi. Tie bankeliai yra grynas įrodymas, kaip lietuviai išeiviai gali svertu, anot B. Railos, tapti milijonieriais, ir kaip gali pačių lietuvių kapitalas naudingai padėti jiems ūkiškai stiprėti, taip pat visas lietuvių kultūrinis, politinis ir religinis veikimas gali turėti didelę finansinę paramą. Partiečiai, matydami pasekmingą lietuvių kredito kooperatyvo Paramos augimą, įsisteigė kitą bankelį. Pasirodo, kad nors ir nedidelė kolonijoj įsitinka ir progresuoja net dvi lietuvių kredito kooperatyvinės bendrovės...

Kad padėti Toronto lietuviams prasimušti į savitovius verslus bei įsigyti bent kokią profesiją, buvo dar 1950 m. suorganizuoti statybininkų-mūrinių kursai, kiek vėliau -- buhalterijos. Juose paskiri lietuviai gavo žinių verslo statybos amatu. Tokiu būdu dabar Toronte yra keliolika pavienių statybininkų ir statybos bendrovių. Kai kurie atskiri asmenys ir kai kurios bendrovės pasekmingai prasimušė ir šią dieną daro milijonines apyvartas.

Toronte daugiausia lietuvių verslininkų verčiasi statyba. Taip pat yra gerai pakilusių ir pasekmingai besidarbuojančių maisto pramoninių prekių bei didmenų prekyboje. Pav., radijo-televizijos aparatų, sporto, šaudmenų, kilimų importo ir kitur. 1963 metų S-gos "Verslas" išleistame Toronte ir apylinkėse lietuvių verslininkų adresų sąrašė-kalendoriuje, randame savistoviai besiverčiančių verslininkų arti 150, kurie apima apie 40 įvairias verslo rūšis. Iš esančių apie 12,000 lietuvių skaičiaus Toronte (oficiali statistika rodo tik 8000. Tačiau reikia žinoti, kad daug lietuvių kilmės nėra lietuviais įtraukti, ypatinai čia gimę ir mišrios šeimos sudarę. O taip pat ir visokie Daugėlos pasidarę Douglas, iš Kiškio -- Key ir kt. Jie visai neužregistruoti lietuviais. Tad mažinti savo skaičių, kaip kai kurie bendruomenės veikėjai viešai operuoja, nėra reikalo, nesudaro garbės ir neturi praktiškos naudos!) per trumpą laiką pajėgė prasimušti į įvairius verslus, suburti į savo rankas virš 10 milijonų (ankščiau minėtų 150 verslininkų) kapitalo ir aprūpinti nuolatiniu darbu daugelį tautiečių bei šiaip Kanados piliečių. Privačiai apskaičiuota, kad per paskutinius metus Toronte ir apylinkėse apie 300 lietuvių verslininkų vien tik algoms išmoka virš 13 milijonų dolerių į metus.

Esant bendram Kanados, o ypač Ontario provincijos sparciam ir sveikam ūkiškam augimui, lietuvių gana nemažas skaičius, dėka savo sumanumui, veržlumui, darbštumui, mokslui ir ištvermei yra neblogai savistoviai ūkiškai susitvarę. O tai yra didelis lietuvių laimėjimas. Tvirtėnis ekonominis pagrindas leidžia lietuviams daugiau reikšties kultūrinė, politinė, religinė bei visuomeninė srityj. Savaime aišku, jeigu lietuvis verslinin-

kas stovi ant tvirtesnių kojų, tai ir jo rankos yra dosnesnės visokiems lietuviškiems reikalams. Iš to išeinant, sąjunga "Verslas" ragina bendruomenines institucijas neapleisti lietuviško ūkiško gyvenimo sektorių ir skatina tautiečius prie vis didesnio ekonominio bendradarbiavimo bei solidarumo, prisilaikant obalsio: "savi pasavus", nes tik vienybėje galybė.

Tenka apgailestauti ir nepasisekimo keletas bendrovių su gana didele pompa įsisteigusių ir sutraukusių didesnę ar mažesnę skaičių žmonių bei kapitalo -- bankrutavimu. Tačiau tas per daug nepakirto Toronto lietuvių verslininkų pastangų veržtis ir bendromis jėgomis gerinti lietuvių ekonominę-finansinę padėtį.

Verslininkai Toronte netikrėtinasi lietuvių ūkišku stiprėjimu, taip pat dėjo nemažai pastangų, kad lietuviai ypač pradžioje gražiai užsirekomenduotų karnadiečių tarpe, būtų žinomi kaip aukštos kultūros ir valstybingumo atstovai. Tam tikslui S-ga "Verslas" buvo pirmoji, kuri surengė dar 1950 m. gerus lietuviškus koncertus, paimdami geriausias sales, kaip Eaton Auditorium, Massey Hall ir reklamavo juos angliškų spaudoj. Taip pat verslininkų pastangomis buvo įsteigta pirmoji lietuvių radijo valandėlė Toronte. Sąjungos Valdyba visą laiką santykiu su angly Prekybos Rūmais ir su kitų tautų tos rūšies organizacijomis. Ypač su stipriai išorganizuotais ukrainiečių verslininkais.

Pernai įsisteigusi prie S-gos "Verslas" lietuvių namų savininkų sekcija ryžtasi išplėsti veikimą ir padėti nariams. Organizuoti namų savininkai daug ką gali padaryti bendrai veikdami ir gindami savo reikalus.

Paskutiniaisiais metais S-gos "Verslas" ankščiau organizuotas profesinio lavinimosi veikimas atpuolė, nes provincijos vyriausybė pati įsteigė įvairiausių kursų profesiniam išsilavinimui ir jų lankytojams net primoka pakankamą sumą pragyvenimui. Tenka tik lietuviams verslininkams tais kursais pasinaudoti.

Dabartinis S-gos "Verslas" valdybos rūpestis ir pastangos yra išleisti visos Ontario provincijos verslininkų adresų knygą-kalendorių, o taip pat užbaigti filmo pagaminimą.

Filmo gamyba iš verslininkų ir viso lietuviško gyvenimo Kanadoje buvo pradėta 1963 m. ir tikimasi šiais metais užbaigti. Šį sudėtinį darbą pasiėmė pagal specialų susitarimą dail. Telesforas Valius ir architektas Vytautas Petrulis. S-ga "Verslas", asmeny verslininko St. J. J. nušauks, partūpina finansavimą ir medžiagą. Ryšium su atskiromis problemomis ruošiant filmą yra pasižadęjė talkininkai eilė žymių asmenų. Tai bus gyvenimo istorinė medžiaga iš lietuvių gyvenimo užsieny. Filmas parodys, kad lietuviai sugebėjo ir už savo tėvynės ribų kurti ir įsiveržti į įvairias verslo ir profesijų šakas. Tame filme lietuvių ekonominis ir kultūrinis gyvenimas bus pintas į kūrinių rėmus. Čia girdėsime lietuvišką muziką, matysim daile, sceną, lietuvių organizacijų-institucijų veikimą, sportą ir kitus kultūrinius pasireiškimus. Tas viskas sudarys filmo foną, kuriame su atitinkamais įvadais pasirodys lietuvių verslininkas ir laisvosios profesijos atstovas. Išrodo, kad ruošiamas garsinis spalvotas Toronte verslininkų filmas ir bus šiuo laiku jų veiklos viršūklinė. Filmui atrasti ekrane reikalinga virš 8000 dol., neskaitant milžinišką dirbančiųjų neapmokamą pasišventusių darbą. Jeigu filmas būtų gaminamas profesionalų komerciniais pagrindais, kainuotų apie 50,000 dol.

Daugiau kaip pusė tos sumos yra jau verslininkų sudėta. Tikimasi, kad ir užbaigimui bus surinkta reikiama suma. Filmo tikslas -- palikti Lietuvai ir išeivijai istorinį gyvą dokumentą apie lietuvių gyvenimą Kanadoje.

Dr. J. Kaškelis

• Jau yra gauta V. Dau-girdaitės-Sruogienės Lietuvos Istorija, šeštoji laida. Terros išleista. Kietais viršeliais. Kaina 6 dol. Galite įsigyti Dirvoje.

KAS KĄ KRAIPO?

Dirva, paminėdama naujai pasirodžiusį Varpininkų Filisterių Draugijos leidinį Varpas nr. 6, rašo, (Ž. Dirva nr. 142, 1965, XII, 31.) kad būdinga, jog šiame numeryje stengiamasi atsiri-boti nuo Šviesos--Santaros idėjų, išsryškėjusių praėjusių metų suvažiavime ir čia pat cituoja vieną sakinį "Tik gaila, kad kai kurie jaunosios kartos vadovai, dabar save net liberalais besivadina, dažnu atveju nėra atviri tiesai ir sąmoningai nutyli arba iškraipo nepriklausomos Lietu-laikotarpį". Tai paskaičius ir man gaila pasidarė, ir nutariau plačiau susipažinti su cituojamuoju straipsniu. Paėmiau Varpą, skaitau ir netikiu savo akimis -- Dirvos redakcija savo raudonu pieštuku pasirodo nubraukė šio cituojamo sakinio paskutinę dalį, kuri manau Dirvos skaitytojams būtų visgi įdomi... O ji skamba sekančiai: "... ypač tą jojo dalį, kurioje demokratija, liberalizmas ar socializmas buvo už įstatymo ribų." Kad nevarginti Dirvos skaitytojų sakinio sudurstymais, pakartosiu visą sakinį, kaip jis yra ištisai Varpe įrašytas: "Tik gaila, kad kai kurie jaunosios kartos vadovai, dabar save net liberalais besivadina, dažnu atveju nėra atviri tiesai ir sąmoningai nutyli arba iškraipo nepriklausomos Lietuvos laikotarpį, ypač tą jojo dalį, kurioje demokratija, liberalizmas ar socializmas buvo už įstatymo ribų." Tai taip skamba pilnas sakiny ir esu tvirtai įsitikinęs, kad Dirvos recenzentas

pasielgė nelabai sąžiningai nukirpdamas jam uodegą, nes kieno, kieno, bet jau didelės dalies Dirvos skaitytojų akyse pakeitė įspūdį, su kuriuo šis sakiny būtų būves sutiktas... Tačiau pati didžioji nesąžiningumo esmė yra ne sakinio pabaigos nubraukimas, o paprastame fakte, kad šių metų Santaros--Šviesos Federacijos suvažiavime ir pakaitose nebuvo sąmoningai nutylėtas ar iškraipytas nei vienas Nepriklausomos Lietuvos laikotarpis: nei tas kuriame demokratija, liberalizmas, ar socializmas buvo įstatymo ribose, nei tas -- kuriame demokratija, liberalizmas, ar socializmas buvo "už įstatymo ribų".

Iš viso yra sunkiai suprantamos pastangos kaltinti jaunesniąją kartą, kad jie iškraipo Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį. Jų jis yra priimamas toks, koks jis buvo: su gerosiomis ir blogiosiomis pusėmis. Jaunajai kartai nėra jokio reikalo jo kraipyti, nes ji jo jau daugumoje nepergyveno ir nebuvo įsijungusi į jo pasisekimus ar nepasisekimus, kuriuos reikėtų jai aukštinti, niekinti, ar iškreipti, ginant savo atliktus ar neatliktus įsipareigojimus. Ta dar kaip tik senoji karta ir jos žodžiai labai kritiškai yra priimami ir vertinami jaunosios kartos.

Štai ir šiame Varpe yra komentuojama keli nepriklausomos Lietuvos laikotarpiai ir charakterizuojami jiems vadovavę asmenys. Įdomumo dėliai pacituokime, kaip "vyresniosios kartos vadovai" tai aprašo:

1. Laikotarpis tuojau po Nepriklausomybės paskelbimo:

"Pirmosios vyriausybės veikla taip pat buvo neefektyvi, nerūštinga, be tikėjimo į lietuvių tautą. Min. pirm. A. Voldemaro pažiūros į tarptautinę padėtį bu-

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Apysaka apie liaudies mokytoją

Alės Rutos drama 'Ant liūnų krašto' Los Angeles SLA vakare

SLA 75-ji kuopa pietinėje Kalifornijoje yra viena iš pačių didžiausių organizacijų savo narių skaičiumi (turbūt, eina tuojau po liet. parapijos, jei parapiją irgi laikytume "organizacija"). Tačiau, kaip visiems žinoma, SLA dabar nebeteri tokio didelio raidmens lietuviškame Amerikos gyvenime, kaip turėjo prieš pirmąjį pasaulinį karą bei po jo. SLA kuopos kai kada nebesuranda sau prideramos vietos lietuvių judėjime, joms per daug konkuruoja kitos bendrinės ar vietinės organizacijos, kurios gal daugiau moderniškesnės ir lyg arčiau atliepia laiko dvasią.

Stebint per 17 metų SLA Los Angeles kuopos veiklą, tenka suvokti, kad ir šiai kuopai būdavo panašių bėdų, nors jos priešaky stovėję įvairių verslų ir įvairių generacijų vadovai visada nuširdžiai stengdavosi reikšti organizacijos gyvumą, rodyti jos svarbą ir reikšmingumą.

Bet vis būdavo sunku pasireikšti kuo nors kitu, kaip tik vasaros metu surengiant pikniką, o žiemos metu vieną didesnę vakarą bei šiaip jau reguliarius kuopos susirinkimus.

Tačiau vien 75-sios kuopos tradicija jau gražiai įsipiilino -- tai kartą per metus suruošti vakarą su stambesniu vaidinimu. Ne savo pačių jėgomis, bet pasikviečiant talkon vietinius teatro mėgėjus, jiems padedant ir paremiant pastatyti kokį nors žymenį veiklą. Tie vakarai su vaidinimais visados turėdavo pasisekimo ir sudarydavo kultūrinį įvykį.

S. m. sausio 23 d. kuopos valdyba, vadovaujama p. A. Devenienės, taip pat parūpino visuomeninę vertingą vaidinimą, pasikvietusi talkon Los Angeles Dramos Sambūrį, kuris pirmą kartą pastatė rašytojos Alės Rutos 3 veiksmų dramą su prologo ir epilogu -- "Ant liūnų krašto".

Los Angeles patriotams buvo ypačiai malonu, kad šį kartą viskas buvo atlikta vietinės kolonijos jėgomis: savas Dramos Sambūris (šiais metais rašyt. J. Gliaudės pirmininkaujamas), savas dekoratorius Algis Žalūnas, sava režisorė Dalila Mackialienė ir sava veikalo autorė Alė Rūta.

Tai vienas iš naujų įrodymų, kad Los Angeles ir apylinkių lietuviškoji kolonija darosi vis didesnė ir kultūros baruose gali išsiversti savarankiškai arba "autarkiškai". Kas, tiesą sakant, jai yra būtina, nes atsikviesiti svečių iš senesnių kolonijų visur būtų labai toli ir todėl kai kada ... per brangu.

Drama "Ant liūnų krašto" sutraukė pilną parapijos salę žiūrovų. Jų reakcijos buvo įvairios: vieni skundėsi, kad viską matę ir girdę, tik nematę "vaidinimo"; kiti buvo patenkinti; o tretieji, ypač buvę mokytojai, sužavėti.

Tikrai, buvę Lietuvos pradžios mokyklų mokytojai, pažinę to darbo sąlygas provincijoje, galėjo ir turėjo būti sužavėti. Nes šis žinomos mūsų romanistės Alės Rutos veiklas yra daina, o gal ir giesmė apie lietuvių liaudies mokytojų sunkų ir linksnį gyvenimą, apie jo idealizmą, jo svarbą ir retai kieno įvertintą darbą sodžiaus užkampio aplinkumoje, jo skausmus ir tragišką likimą. Ši tema lietuvių literatūroje jau ne kartą liesta, bet Alės Rutos dramoje iškelta ypač jautriai, poetiškai ir drąsiai tikroviškai.

Jei šį rašinį pavadinau "apysaka apie liaudies mokytoją", tai dėl to, kad nežinau, kaip draminės formos, jis faktinai yra apysaka su ilgais pasakojamaisiais dialogais, net netrumpais monologais, jo veiksmas slenka lėtai, be įtempimų, nesukbant, gerai prisiskandant ir filosofuojant, papleptant ir pasvajojant, kaip ir tas visas gyvenimas liūnų krašte. Retos veiksmo žiežirbos šen ten sublizga, kai kur atsiskleidžia kurio veikėjo išskirtinesnis temperamentas, o ir puikūs liaudies humoro apstu. Tatai daug ką išgelbsti.

Žinoma, jei tokio veikalo režisorių ryžtųsi nesiskaityti su tekstu, gerai jį supurtę, patrupintų, -- jis galėtų išgauti daugiau dinamizmo ir tikrų draminių situacijų.

Bet Dalila Mackialienė, matyt, jautėsi solidari Alėi Rūtai ir stengėsi laikytis apysakos rėmų. Gal kitaip ir nebuvo galima pasielgti, kaip atsisakyti veiklą įdraminę scenoje būtoviškai ir perteikti jo turinį apysakiškai, taip sakant -- jį perskaityti su skaitančiųjų "išgyvenimais".

Režisoriė, spėčiau, norom nenorom pasirinko gana įdomų, bet ir labai rizikingą būdą. Foną scenoje sudarė stilizuotos, beveik simboliškos, skoningai sukomponuotos Algio Žalūno dekoracijos a la Matisse. Scenoje tiek tribūnių, kiek veikėjų. Veikalo veikėjai -- grimuoti, apsirengę "kaip reikėtų" pagal turinį. Bet jie kiekvienas savo vaidmenį skaito iš teksto, pasidėto ant tribūnių, jį interpretuoja, "išgyvena", vartoja reikiamus judesius, tik kai kada lyg užsimiršę įsileisdami į sceninį veiksmą...

Tatai ir buvo staigmena bei kontraversos priežastis. Daug žiūrovų tatai patenkino ir įtikino. Bet didelė dalis, ypač senesniųjų, įpratusių scenoje matyti tik "pilnai" išvaidinamas komedijas ar tragedijas, to nesuprato, kūrybinio veiksmo eigoje nepajėgė dalyvauti ir todėl skundėsi, kad "čia ne vaidinimas, mes kitaip vaidindavom"...

Aš atstovaučiau tų žiūrovų įspūdį, kuriems tokia interpretacija, bendrai paėmus, patiko, nors ji stilistiškai ir nebuvo išlaikyta. Ji galbūt vienintelė išgelbėjo veiklą ir ne retomis akimirkomis atskleidė jo poetinį grožį. Jeigu aktorai jį būtų pilnai vaidinę, -- taip, kaip mes seniau vaidindavom, -- jei būtų gėrę alų ir midų, slankioję iš vieno scenos kampo į kitą, sėdinęję ir stumęsi, kaip gaidžiai ginčijęsi, plepę ir trepinę, tai labai galimas dalykas, jog žiūrovams būtų buvę daug liūdniau.

O taip, kaip buvo, ir subtilesniam žiūrovui buvo maloniau ir aktoriams saugiau...

Aktoriams?... O kodėl taip gražiai, bent per iškilmes, nepavadininti? Kodėl tik tris šimtus organizuotų ir neorganizuotų Amerikos lietuvių žurnalistų visi be varžymosi vadina žurnalistais ar bent labai nepykstame, kai jie patys šitaipos skambiai pasivaidina?

Jau ne pirmą kartą girdėtis balsų tiek mūsų apylinkėje, tiek kitur, kad mūsų lietuviškos scenos vaidlių nederą ir nebegalima vadinti mėgėjais, ar juo labiau sovietišku naujadaru -- "saviveiklininkais". Mat, tai reikėtų jų pažeminimą, beveik paniekinimą. Esą, visi jie nusipelnė būti vadinami aktoriais, yra meno kūrėjai, lietuviško teatro druska.

Be abejo, mes dabar pradėdami įsigauti į naujus mastus ir savaip, kaip kam labiau patinka, daliname žemių, sielų ir menų žemėlapius. Ir mūsų "liūnų krašto" druska eina po truputį snūryn. Alės Rutos lyrinę dramą scenoje prie tribūnių sėdminęgi mums sėdė šie aktorai: Manfredas Prišmantas, Danutė Tuminaitė, Vladas Gilys, Juozas Raibys, Dana Vebelinaitė, Antanas Polikaitis, Ema Dovydatienė ir Jonas Janušauskas, -- išskyrus du pirmuosius, visi Los Angeles Dramos Sambūrio veteranai.

Neginčytina, kad tokio stiliaus spektaklis buvo jiems naudingas. Jie lyg ir įprato gražiau skaityti, daugiau tarti lietuvišką žodį, įsigilinti į jo skambesį ir reikšmę ir, nevarginami kitokių pareigų, daugiau susitelkti teksto pergyvenimui. Ir nejuokaujant, kaip jau minėjom, rezultatai buvo geresni, negu jie būtų ką daugiau vaidinę. Didžiausiais visiems siurpryzas buvo E. Dovydatienė, kuri po daugelio metų scenos dirvonų arimo ir akėjimo pagaliau surado naują toną, sti-

lių ir būdą sukurti gyvam ir tikinamam liūnų kaimo ūkininkinės vaidmeniai.

Žiūrovų simpatijas taip pat žadino Prišmantas ir iš dalies Tuminaitė -- pačios jauniausios kartos atstovai, pirmą kartą iš viso didesnėse rolėse. Jie neturėjo progos ne tik pažinti, bet ir kada nors matyti anų laikų Lietuvos liūnų užkampio, bet spėjo ir kai kur net atspėjo, koks ten galėjo gyventi pradžios mokyklos mokytojas ir vienturtė ūkininkaitė. Aktorių pirmą žingsnį tatai būtų užtenkama daug.

Dėl dviejų dalykų dar norėtųsi atkreipti režisoriės ir ypač autorės dėmesį.

Dramos prologas ir epilogas buvo tas pats: kapinės, prie kapų kryžius ir šalia stovinti gedulo drabužiuose moteris. Skindama iš kažkur balsas, gūdžiai, graužiai ir labai poetiškai įvesdamas į būsimą istoriją, o epilogas elegiškaai reikšdamas įvertinimą mirusiojo idealizmui, pagarbą, dėkingumą ir meilę tauriam velionio vaidmeniui liūnų užkampyje. Lyg nepasitikt, kad žiūrovai to dar nebus supratę ir įvertinę iš per tris valandas vaizduotos pačios istorijos...

Jei epilogas mažiau galvojančiam žiūrovui paštrino jausmus ir sukėlė katarzį, tai gaudusis prologas vargiai tiko dramai pradėti tokiu itin niūriu kapų vaizdu. Jei jis iš viso reikalingas, gal reikėtų paieškoti kitokio motyvo.

Antra problema maždaug būtų -- prasmės ieškojimas, praeities rišimas su dabartinio žiūrovo alkū jausmių gyvenimo raidą ir rasti atsakymų jo dvasios nerimui, apie ką jau iš dalies buvau užsiminęs Auksinės Žąsies filmo proga.

Alės Rutos drama šiuo atžvilgiu yra tipiškai "emigrantiška" -- švelniausių jausmų kupinas atsiminimas apie lietuviško liūnų užkampio gyvenimo iškarpa, padraikytą idealistais, materialistais, humoristais ir šiaip jau gerais žmonėmis, kurių gyslose tekėjo ne vien tik rausvas vanduo. Iškarpa kaikiuriams maloni, sentimentali, bet nebegražinamai pasibaigusi ir tolima, nebepergyvenama dabartinės Amerikos lietuvių jaunomenės ir sunkokai išjaučiama senosios kartos išei-viams.

Kaip žinoma, didieji rašytojai net ir istorinėse temose dažniausiai moka tarsi magišku būdu

Lietuvos konsulas Aleksandras Polišaitis 1962 m. bičiulių tarpe, švenčiant 70 metų amžiaus sukaktį. Nuotraukoje iš kairės: Juozas Čiuvinškas, prel. Pijus Ragažinskas, kons. Aleksandras Polišaitis, Eudokija Polišaitienė, Čiuvinškenė. Stovi lietuviškų laikraščių bendradarbi Halina Mošinskienė.

VIETOJ GĖLIŲ VAINIKO...

Prisimenu, kai su šeima atvykau į S. Paulą 1953 m. sausio mėn. 13 d. iš tylios Rio de Janeiro provincijos, iš karto buvau įtrauktas į lietuvių visuomenę...

S. Paulyje pirmą kartą man teko dalyvauti Lietuvos Nepriklausomybės minėjimo priemonėse Lietuvos Konsulo Aleksandro Polišaičio bute. Tais metais dar egzistavo N. Lietuvos konsulas S. Paulyje, dar plevėsudavo Lietuvos trispalvė ties konsulato būstinės įėjimu. Ir mūsų Konsulas A. Polišaitis oficialiai priimdavo sveikinius ir pagerbimus iš kitų konsulų. Priimdavo lietuviškų organizacijų ir spaudos atstovus, privačius asmenis, atvykusius išreikšti jam pagarbą ir pasveikinti Nepriklausomos Lietuvos kampeį S. Paulyje. Visiems tai buvo didelė pagunda ir dvasinė užuovėja išei-vijoje. Čia, sykį metuose, S. Paulo lietuviai turėdavo progos pasijusti esą tuo momentu Lietuvoje, kur jis -- Lietuvos konsulas, kalbėdavo į visus prašydamas

išsiskirti gaidas, atskambančias ligi vėliausių laikų ir tuo užtikrinti savo kūriniais naują ir ilgesnį aktualumą. Išėivijos rašytojas ypač turi būti budrus pavojui, kad jo kūryba nesustotų praeities atsiminimuose, izoliuota nuo tolimesnės žmogaus psichikos ir gyvenimo įvykių raidos.

Ar galėtume tiek budrumo tikėtis iš Alės Rutos, kuri juk yra rimta rašytoja? Žinoma, nes pagaliau gi rūta privalo būti amžinai žalia...

būti vieningais, mokyti vaikučius tėvų kalbos.

Konsulas A. Polišaitis jaudinosi Lietuvos dabarties padėtimi, bet iki paskutinės valandos tikėjo, kad Lietuvai bus sugrąžinta nepriklausomybė, kad raudonoji imperija sugrius.

Jaunystėje gyvendamas tolimuose Rytuose, jis pažinojo ir išstudijavo Rytų kultūras, ir žmonių istorijos daviniais pasiremdamas tegalėjo tikėti, kad Europos širdyje bus panaikintos kolonijos ir Lietuva atgaus savo teises, kaip nepriklausoma Respublika. Jis tuo tikėjo iki paskutinės gyvenimo valandos. Ir jis buvo įsitikinęs, kad šito momento jis tikrai sulauks. Todėl ir buvo jo visų pasakytų kalbų mintys nukreiptos į lietuvių išei-vių tarpusavio susipratimą ir vieningumą darbe.

Tikrai darėsi graudu, kai metams riedant į praeitį, mūsų valstybės atstovas iš stipraus ir sveiko vyro, ėmė nykti, ypač po to, kai 1961 m. Brazilijos buv. prezidento Janio Quadros įsakymu buvo uždaryti Pabaltijo konsulatai. Atrodė, kad jis priėmė tą žinią, kaip savo gyvenimo prasmės panaikinimą. Nuo tos dienos ir pašijo galutinai jo sveikata, fizinės jėgos.

Skaudi žinia apie jo mirtį nuskriejo saulėtąjį sekmadienį sausio m. 9-tąją. Visi pajutom, kad

netekome savo tiesioginio Nepriklausomos Lietuvos atstovo. Likome našlaičiais. Į ką dabar kreiptis? Kur ieškoti patarimo?..

S. Paulo Lietuvos Konsulas Aleksandras Polišaitis mirė sausio mėn. 9 d. 8 val. ryto. Buvęs pašarvotas lietuvių Jaunimo namuose, iš kur sausio 10 d. gausios lietuvių, draugų ir pažįstamų minios buvo palydėtas į Arasa kapines. Jautrų ir giliai prasmingą atsisveikinimo žodį ties vėlionies karstu tarė V. Zelinos parapijos klebonas Prel. P. Ragažinskas.

Septintos dienos šv. Mišios buvo atlaikytos taipogi V. Zelinos bažnyčioje, kur prie katafalco trispalviu vainiku skleidėsi Lietuvos Ministerio Frico Meierio diplomato korpuso vardu atsiųstas iš Rio de Janeiro milžiniškas rožių ir Brazilijos tropiškųjų gėlių vainikas.

Velionio darbai yra įrašyti Lietuvos istorijoje. Jie liks ir tarptautiniuose diplomatinuose archyvuose. Jie liks S. Paulo lietuvių išei-vių širdyje šviesiu atminimu, kaip paskutiniojo čia dirbusio Nepriklausomos Lietuvos Valstybės vyro, kurio Konsulate mes jautėmės kaip gimtosios žemės kampelyje.

Apie Lietuvos Konsulo Aleksandro Polišaičio mirtį buvo paskelbta ir Brazilijos spaudoje. Velionis paliko lindinčią žmoną Eudokiją, dukterį Birutę ir sūnų Vladį, žentą ir marčią bei ketvertą anukų.

Halina Mošinskienė

A. SMETONOS MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merkelio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplaktas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čeki ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313
arba
DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

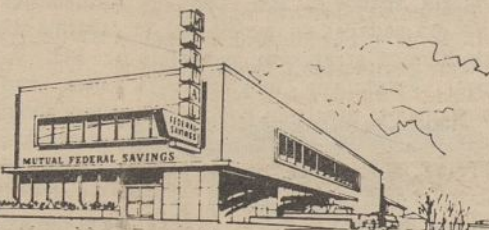
KAINA — 12,50 DOL.

PLANINGAS TAUPYMAS moka gerus dividendus

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

4½%

Dabartinis dividendas išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government
2212 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.
AUTOMOBILIAMS VIETA GRETA MŪSŲ ĮSTAIGOS

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

ARGENTINOS LIETUVIAI

PIETŲ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS

Jau ruošiamasi IV kongresui Buenos Airese. Jau išrinktas komitetas, susidedas iš visų Argentinos organizacijų. Komitetą sudaro pirm. Z. Juknevičius, Julius Mičiūdas, inž. Stasys Babronis, kun. A. Steigvila, K. Kiauga. Jau yra sudarytos ir reikiamos sekcijos.

LA PLATOS KONFERENCIJA

Sąryšyje su žygiu į Jungtines Tautas ir Lietuvos pavergimo sukaktimi, lietuvių draugai Urugvajuje ir Argentinoje suruošė Montevideo mieste konferenciją. Urugvajaus anti-komunistinis sąjūdis Alianza Uruguaj — Litua ir Antikomunistinis Argentinos Centras parėmimui lietuvių jaunimo žygio į JT ir 25-rių metų vergovei paminėti. Šioje konferencijoje dalyvavo žymių Urugvajaus asmenų kaip žurnalistas Borsetche, prof. Kirchonsteinas, senatorius prof. Bautista, kubietis veikėjas Conde Agüero, Lietuvos atstovas Urugvajuje A. Grišonas K. Čibiras ir kai kurių lietuvių organizacijų atstovai. Ta proga buvo išsiuntinėta rezolucija.

MALE HELP WANTED

WANTED

JOURNEYMEN DIE MAKERS

Job shop experience. Long program. 58 hours per week. Fringe benefits.

J. W. TOOL & DIE CO.

21260 W. 8 Mile
Southfield, Mich.

(8-14)

ALL AROUND
MACHINISTS (4)
1st CLASS TURRET
LATHE OPERATORS (2)
BORING MILL
OPERATOR (1)
BRIDGEPORT MILLING
MACHINE OPERATORS (3)
Must be able to read blue prints, set-up and work to close tolerances, 50-55 hr. week, top wages, steady work, 8 paid holidays. Blue Cross insurance.
R & A MACHINE CO INC.
100 Grove St., Worcester, Mass.
(13-15)

TOOL DESIGN— DETAILERS

FOR DIE CAST & TRIMDIES
MAINTENANCE—
GENERAL

Mechanical electrical or hydraulic experience desirable. Good starting salary & liberal fringe benefits.

Apply in Person or Call
Congress Division

3750 E. Outer Drive
Detroit, Mich.
213 — 891-3400

(11-17)

BORING MILLS
BENCH TOOLMAKERS
HORIZ. MILLS
GRINDERS
(O.D., I.D. AND SURFACE)
W & S TURRET LATHE
Enterprise Machine
Parts Corp.

Enterprise Machine Parts Corp. wants you full time if you have had precision toolmakers job shop experience. Top rates, fringes. Apply:

2731 Jerome
Detroit 12, Mich.
313 — 892-7900

(9-14)

DIE MAKERS

DAY & NIGHT SHIFT
Overtime, paid holidays, long programs, fringe benefits.

Gathen Industries Inc.

8833 E. 10 Mile Rd.
Center Line, Mich.

(9-14)

liucijos spaudos ir valdžios atstovams. Buvo aplankyti visi didieji laikraščiai ir radijo stotys ir televizijos. Po to buvo priėmimas Lietuvos pasiuntinybėje. Spaudos atsiliepimai apie šią konferenciją buvo labai dideli ir net kelias dienas vyko įvairūs komentarai.

LIETUVIŲ KREPŠINIO KOMANDA KOVAS LAIMĖJO URUGVAJUJE

Vykdamas seną Argentinos ir Urugvajaus lietuvių jaunimo bendradarbiavimo tradiciją, kasmet žaidžiama dėl pereinamosios taurės. Šiomet rungtynės vyko Montevideo mieste, kurias laimėjo KOVO penketukas iš Argentinos prieš Urugvajaus lietuvių sporto klubą VYTIS 52:45.

RASA KAIRELYTĖ IŠVYKO Į EUROPA

Baigus vidurinį mokslą

vokiečių vidurinė mokyklos Rasa Kairelytė drauge su kitais savo draugais išvyko kelionei po Europos valstybes. Ši kelionė užtruks 3 mėn.

ŠOKIŲ ANSAMBLIS "RAMBYNAS" ŠVENTĖ SUKAKTUVES

"Rambynui" sukako 5-ri metai nuo jo įsikurimo. Ta proga Lietuvių Aušros Vartų parapijos šventinėje įvyko šventė. Rambynui įsikurus vadovavo muz. A. Petrėkaitis, šokiams Lidiya Mackevičiūtė-Petravičienė, jiems

iš Argentinos išvykus, perėmė inž. Algimantas Rastauskas, o šiuo metu vadovauja Irena Veličkaitė-Simanauskienė.

LIETUVIS PAKELTAS KAPITONO LAIPSNIN

Faustinas Švenčionis prieš 10 metų baigęs karo akademiją buvo pakviestas Palermo karo mokyklon profesoriauti. Naujųjų metų proga buvo pakeltas kapitono laipsnis. Malonu, kad būdamas tose pareigose skaito save lietuviu ir daro garbę visiems lietuviams.

LIGHT PRODUCTION WORK

11 REASONS WHY YOU SHOULD CONSIDER WORKING WITH US

1. YEAR ROUND FULL TIME WORK.
2. PROGRESSIVE WAGE SCHEDULES.
3. OVER 10 PAID HOLIDAYS.
4. LIBERAL PAID VACATION POLICIES.
5. PAID SICK LEAVE.
6. CO. PAID LIFE INSURANCE.
7. OUTSTANDING CO. PAID MEDICAL PLAN.
8. CO. PAID PENSION PLAN.
9. LIBERAL EMPLOYEE DISCOUNT.
10. AIR-CONDITIONED, IN-PLANT CAFETERIA.
11. FREE TRANSPORTATION AVAILABLE FROM ASHMONTE AND MATTAPAN SQUARES.

WE ALSO HAVE PART TIME OPENINGS
This is not all—COME CHAT WITH US—AND WE WILL GIVE YOU A DOZEN REASONS MORE INCLUDING THE FULL STORY OF OUR SPECTACULAR GROWTH WHICH CREATES NEW OPPORTUNITIES EVERY WEEK.

APPLY in person to Personnel Department
If unable to apply in person, please phone 828-9300

MORSE SHOE INC.

555 Turnpike St. (Rte. 138) Canton, Mass.
An Equal Opportunity Employer

FOREMAN

H. S. graduate with experience. In coining trim press and grinding operators.

DRAFTSMAN

H. S. graduate with experience in tool or impression die design. Company paid insurance, Holidays, vacation & other fringe benefits.

Apply in person or send resume to Personnel Office

INDIANAPOLIS DROP FORGE CO.

1300 Madison Ave.
Indianapolis, Indiana

(13-19)

BALTIMORE, MD.
WANTED AT ONCE
EXPERIENCED—
MACHINISTS
TOOL-MAKERS
Good working conditions.
Liberal company benefits.
Please write or call
MR. BELTZER—
FINKEL OUTDOOR
PRODUCTS
141 Lanza Ave.,
Garfield, N. J.
201 — 772-7700
(13-19)

MALE & FEMALE FACTORY HELP

GROW WITH PHALO

Phalo, a major wire & cable supplier of the fast growing computer industry is expanding. We have openings on all shifts. Experience is no requirement as we will train you in the skills necessary for this dynamic industry.

Majority of female openings are at our Worcester Plant at #8 Grafton St., while the male openings exist at the Shrewsbury Plant.

We invite you personally.

To come in & discuss these opportunities.

PHALO CORPORATING

(SUB OF TRANSITRON ELEC. CORP.)

Shrewsbury, Mass.

An Equal Opportunity Employer

(13-15)

ATTENTION

ALL JOURNEYMEN

ELECTRICIANS

If you are interested in permanent employment with the best of working conditions and earnings—Champion Spark Plug Co. Ceramic Division has and immediate opening for you.

Insurance, pension plan, and other liberal benefits are available.

APPLY

CHAMPION SPARK PLUG CO.

8525 BUTLER
HAMTRAMCK, MICH.

An Equal Opportunity Employer

KRAUTUVES ATDAROS
PIRMAD. IR KETVIRT.
9:30 V. R. IKI 9 V. V.
SKYRIAI 9:30 V. R.
IKI 9:30 V. V.

MAY'S ALL 6 STORES BASEMENTS

Menkais trukumais žinomos gamyklos tvirtos

medvilnės muslino paklodės

Jei be trukumų 2.49
72x106" ir
pritaikyta apačia

1.57
VIENA

Jei be trukumų 2.69
81x108" ir
pritaikyta apačia

1.77
VIENA

Pritaikytos 42x26" pagalvės 47 c. viena

Sandėliuokite dabar ir taupykite perkant Milijono Dolerių išpardavimo žema kaina! Tvirtos medžiagos baltos medvilnės muslino paklodės — sniego baltumo. Nežymūs trukumai žinomos gamyklos paklodėse. Trukumai neturi įtakos medžiagos tvirtumui.

"Mohawk" ekstra ilgio medvilnės perklio paklodės

Viengubų dydžių
72x120" Ekstra ilgio lygios
39x80" Ekstra ilgio prit. apačia
39x76" standartinės pritalkomos
Jei be trukumų 2.99 iki 3.99

1.99

Dvigubų dydžių
81x120" Ekstra ilgio lygios
54x80" Ekstra ilgio prit. apačia
54x76" Standartinės pritalk. apačia
54x74" Standartinės pritalk.
viengubai lovai
Jei be trukumų 3.49 iki 4.49

2.39

90x120" Ekstra ilgio, ekstra plėčio
Jei be trukumų 4.29 2.99
100x120" King Size lygios
Jei be trukumų 6.99 3.99

60x80" pritalk. Queen Size
be trukumų 5.99 3.49
42x38" pagalvės 79 c. viena

Pukinės visiems metų laikams thermal antklodės

Švelnios, pūkinio dirbt. šilko, medvilnės ir acrylico thermal antklodės tinkamai šilumai. Ružavų, mėlynų, auksinių, baltų, raudonų, lilijavų spalvų. Didelis sutaupos ryšium su nežymiais trukumais.

Jumbo 80x90" dydžių \$5

2 už \$7

arba 3.69 viena

Ž e m a k a i n a spyruokliniai matracai

Vieng. ar dvig. lovoms, nuo žulniais kampais, tvirtu medvilnės apvalkalu, matracai ir spyruoklių dėžės. Downtown, Heights, Parma, Great Northern.

19.44

Jei be trukumų 5.99 dacrono matracams užvalkalai

Su trukumais Dacron
"88" polyesterio prit.
matracų užvalkalai, skalbiami.

3.49

viengub.
lovoms

Pritaikomi pilno dydžio 4.49

Priimami užsakymai paštu ir telefonu... Šaukite CH 1-3070

BASEMENT DOMESTICS ALL 6 STORES

VASARIO 16 D. MINĖJIMAS CLEVELANDE

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 48 metų sukakties minėjime pasirodys ir programą atliks pačios iškiliausios Clevelando lietuvių meninės bei jaunimo pajėgos.

ALT Clevelando skyriaus rengiamas minėjimas įvyksta sekmadienį, vasario 13 d. sekančia tvarka:

Šv. Mišios: 10 val. Panešės šv. Nesiliaujančios Pagalbos liet. parapijos bažnyčioje, 18022 Neff Road.

10:30 val. šv. Jurgio liet. parapijos bažnyčioje, 6527 Superior Ave. (pagrindinės iškilmingos pamaldos).

Iškilmingas minėjimas: 4 val. p. p. Naujos liet. parapijos salėje, 18022 Neff Road.

Kalbėtojai: Pagrindinė kalbą pasakys žymi jaunos kartos ALT ir daugelio kitų organizacijų veikėja Ingrida Bublienė. Taip pat kalbės Clevelando burmistras Ralph S. Locher ir kiti aukšti pareigūnai.

Meninė dalis: Koncertinę dalį atliks solistė Juzė Krištolaitytė-Daugėlienė ir pianistė Birutė Smetonienė.

Iš jaunimo pusės pasirodys J. Kavaliūnaitės, R. Mackevičiūtės ir M. Leknicko vad. šv. Kazimiero lit. mokyklos tautinių šokių grupė.

Minėjimo pertraukų metu bus renkamos aukos Lietuvos laisvinimo reikalams ir parašai Jaunimo Petijai, kur talkininkaus Clevelando Jaunimo Metų Komitetas.

Įėjimas (išlaidoms padengti) \$1.00, studentams ir mokiniams yeltui.

Clevelando lietuvių visuomenė prašoma gausinai dalyvauti pamaldose ir iškilmingame minėjime. Visos Clevelando lietuvių organizacijos prašomos at-

Mgr. Joseph Feighali ir kongreso atstovas Michael Feighan.

• **Kongresmanas Michael A. Feighan** buvo išrinktas "Honored Man of the Year". Tą garbę suteikė jam St. Maron's parapija — 1245 Carnegie Ave. Nuotraukoje — parapijos klebonas Msgr. Joseph C. Feighali ir kongr. M. A. Feighan.

Ta proga iškilmingas mišias parapijos bažnyčioje laikys vyskupas Clarence Isenman vasario 13 d., 11 val. Banketas įvyks Sheraton-Cleveland viešbutyje tuo po mišių. Bankete dalyvaus visa eilė kitų tautybų atstovų.

Kongr. M. A. Feighan pagerbtas už jo nuopelnus rūpinantis tinkamesniu imigracijos įstatymu. Reikia pridurti, kad jis yra savo

dvasia ir darbu artimas ir visad prieinamas tautybų atstovams, supranta jų reikalus, be to, yra aiškus ir nesvyruojantis kietos užsienio politikos komunistų atžvilgiu rėmėjas ir palaikytojas.

• **Tradiciinis ALT S-gos Clevelando skyriaus** rengiamas Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimas įvyks vasario 12 d., 7 val. vak. Čiurlionio Ansamblio namuose — Magnolia Dr. Programoje — filmo demonstravimas apie prezidento Antano Smetonos gyvenimą ir veiklą Amerikoje ir laidojimo iškilmės.

Po programos — vaišės. Minėjime kviečiami dalyvauti ALT S-gos skyriaus nariai su šeimomis, Korp! Neo-Lithuania nariai ir Clevelando visuomenė.

NAUJA LIETUVIŲ SALĖS IR LIETUVIŲ KLUBO VADOVYBĖ

Lietuvių Salės Akcinės Bendrovės ir Lietuvių Klubo akcininkų metiniame susirinkime, įvykusiame sausio 28 d., išrinkta nauja vadovybė-direkcija: J. Apavičius, A. Banys, Z. Dučmanas, S. Halaburda, I. Gatautis, S. Mačys, J. Malskis, E. Samas, J. Virbalis. I Konkrolės Komisiją: B. Bernotas, S. Gužauskas, S. Lukoševičius.

Susirinkime patiekta Lietuvių Salės ir Lietuvių Klubo metinė pajamų-išlaidų apyskaita ir aptarta tolimesnio likimo klausimas.

Naujai išrinktoji Lietuvių Klubo vadovybė-direkcija artimiausiu laiku turės pirmąjį posėdį, kurio metu pasiskirstys pareigos ir pradės vykdyti akcininkų susirinkimo nutarimus ir valdybai pavestus darbus.

• **L.V.S. Ramovė** Clevelando skyrius vasario 6 d., 12 val. Lietuvių Namuose šaukia metinį narių susirinkimą.

• **Čiurlionio Ansamblio** koncertas Baldwin Wallace College dėl susidėjusių apical (Arts Building), 96 d. turėjo būti nukeltas į vasario mėn. 6 d., 3 v. p. p. Koncertas įvyks Baldwin Wallace College Kufas Musical (Arts Building), 96 Front Street, Berea, Ohio. Koncertas ruošiamas Baltų Tautų Savaitgalio proga, supažindinti studentiją, profesūrą bei apylinkių visuomenę su lietuvių tautos

liaudies dainomis bei muzika.

Rimas Gulbinas, Baltų Tautų Savaitgalio kultūrinės programos koordinatojus, koncertu besidominčius maloniai kviečia atsilankyti. Įėjimas į koncertą nemokamas.

ATEITIES KLUBO KONCERTAS

1966 m. vasario 5 d., šį šeštadienį, 7 v. v. šv. Jurgio PARAPIJOS SALEJE

• **Apdraudos reikalais** geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

• **Sąžiningiausių patarnavimą** visais draudimo reikalais, gausite paskambinę patyrusiam draudimo atstovui V. Giedračiui tel. 944-6835.

PARDUODAMI NAMAI

Dviejų šeimų 5-5-4 arti E. 185 gt. Dideli kambariai. Viskas arti.

Vienos šeimos trijų miegamųjų, nebrangus, netoli Neff Rd.

12 šeimų apartamentas, beveik naujas. Geros pajamos.

Turime keturius naujus namus.

Norintieji pirkti ar parduoti prašome skambinti **EAST SHORE REALTY** Juozas Mikonis — Realtor **United Multiple Listing Service**

780 E. 185 gt. IV 1-6900 arba vakarais KE 1-2190

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Investavimui
7 butai, pajamos \$456 mėn. \$26,000.

2 dviejų š. namai arti St. Clair, \$11,000.

Didelis pareikalavimas vienos ir dviejų šeimų namų šv. Jurgio ir šv. Vito rajone. Norintieji parduoti skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:
Alg. Dailidė ir Ant. Mikoliūnas
15969 Euclid Ave.
UL 1-6666

HELP WANTED MALE

MECHANIC
Experience in general factory maintenance. Pine fitting, machine repair etc. Must be able to read blueprints. See Mr. Kamis at
NYLONCE CORP.
1294 W. 70th St.
Cleveland, Ohio (9-15)

ASSEMBLERS
and
MACHINISTS
TURRET LATHES
MILLING MACHINE
MAINTENANCE
DRILL PRESS
GROWING COMPANY

S-P MFG. CORP.
30201 Aurora Rd.
Solon, Ohio
CH 8-6141 (13-15)

Lietuvos geologai mokėtų patys šulinius gręžti

ARTEZINIO ŠULINIO (vamzdžiui paduodančio vandenį iš gilesnių požemio sluoksnių) išgręžimas Lietuvoje dabar vidutiniškai atsieina apie 5000 rublių. Tokių šulinių dabar reikia ir kaimuose, ypač prie kolchozinių karvių ir centrinių kolchozų ar sovchozų gyvenvietėse.

Kasmet tokių šulinių jau esą gręžiama per 300, taigi tam reikalui išleidžiama per metus apie pusantro milijono rublių (ne iš biudžeto, o iš pačių ūkių lėšų).

Tokių duomenų pateikia Geologijos valdybos viršininko pavaduotojas inž. A. Vala (Tiesa, 1966/13). Kalbėdamas lyg visų Lietuvos geologų vardu, A. Vala nurodė, kad šulinių gręžimą pabrangina daugybė nereikalingų parengiamųjų formalumų -- leidimų, suderinimų, registravimų, pažymėjimų, -- kurių atlikime turį dalyvauti bent šešios ar septynios atskiros įstaigos. Sako, jei šulinių gręžimas būtų patikėtas tik geologams, be tų nereikalingų formalumų atlikinėjimo, tai ūkiams tas reikalas kainotų bent 100,000 rublių (beveik 7%) per metus mažiau.

Formalumi, atrodo, beęsą nustatyti kažkur juos mėgstantių aukštesnių, maskvinių institucijų. Geologijos valdyba, nors ir būdama prie pačios respublikinės valdžios viršūnės (prie LTSR ministrų tarybos), negali normaliu būdu tų nereikalingų formalumų nusikratyti. Vietoj tiesiog pasilke vietinei valdžiai juos panaikinti, geologai kreipiasi į kažką per laikraštį, prašydami tą nežinia ką leisti jiems patiems tvarkyti reikala, kurį jie išmano. Sako: "Jeigu gydytojai patikima paskirų žmonių sveikata, inžinieriui statybininkui -- statyba, tai geologams turėtų būti patikėta žemės gelmės ir jų panaudojimas".

Geologijos valdyba, formaliai imant, yra sovietinės valdžios agentūra Lietuvoje, o jos pareigūnai -- tos valdžios agentai. Tačiau ir tokiam vaidmeniui būdama, lietuviai pareigūnai kartais pasiūta turį pabandyti bent per kontroliuojamą viešąją nuomonę ginti vietinius Lietuvos reikalus nuo įnoringai primestų beprasmių apsunkinimų. (ELTA)

DISERTACIJA APIE DONELAITĮ

LEONAS GINEITIS, Lietuvių kalbos ir literatūros instituto Vilniuje vyr. mokslinis bendradarbis, sausio 18 d. įgijo daktaro laipsnį, apgynęs disertaciją "Kristijonas Donelaitis ir jo epocha".

Disertacijoje, anot Tiesos (1966/15), "autorius plačiai apžvelgia XVIII amžiaus literatūrinio gyvenimo sąlygas ir lietuvių literatūros darbininkus, kalbos, tautosakos klausimus, nagrinėja kūrybinį Donelaičio metodą, "Metų" žanrines ypatybes".

Ši disertacija esanti L. Gineičio daugelio metų darbas. Dėl savo objekto, tas darbas bus įdomus visiems lietuvių literatūros bei apskritai lietuvių kultūros istorikams ir kitiems tos istorijos stebėtojams. Bet, kad galimi nusivylimai neišvini staigmenai, prisimintinas A. Sniečkaus pareiškimas apie mokslinius darbus, atliekamus institute, kurio globoj ir prežidroj rengta ir ši studija apie Donelaitį. Sniečkus pabrėžė (Tiesoj, 1965/297), kad šis institutas lietuvių tautos kultūrinio palikimo klausimus sprendžia ir nušviečia tik m ar k s i s t i š k a i, atseit, pagal iš anksto ir iš aukšto apspręstą tendenciją ir paskirtį -- moksliniuose tyrinėjimuose tarnauti tik "komunizmo statybai" ir "visos šalies" (t.y. visos Rusijos) labui.

L. Gineičio darbas tapo "visos šalies" sostinė (Maskvoj) priimtas ir apvainikuotas daktaro laipsniu (be maskvinės komisijos apžvalgos dabar Lietuvoje daktaro laipsniai nesuteikiami). Tai yra aplinkybė, verčianti numanyti, jog tas darbas atitiko Sniečkaus minėtasias sąlygas. Dar viena ta pačia prasme būdinga aplinkybė yra ta, kad formaliam disertacijos gnyme Vilniuje oponentai buvo ne tik dr. Juozas Jurginis ir prof. Melchioras Račkauskas, bet ir "viešnia iš Maskvos Pa-

saulinės literatūros instituto -- I. Neupokojeva". (ELTA)

KAS GALIMA BALTIMORĖJ, TO NEGALIMA TILŽĖJ

SAUSIO 19 DIENA Tiesa skelbė skaitytojams Lietuvoje aiškinius, kodėl viena 75 amžiaus moteris, išleista iš Lietuvos Amerikon aplankyti apie 40 metų nematytos dukters, kiek laiko paviešėjusi, sugrįžo namo.

Tarp kitų dalykų, kurie tai moteris nepatiko Amerikos lietuvių gyvenime, pabrėžė, kad Baltimorės lietuviai turį tik vieną savo mokyklą, tą pačią tik pradinės lygio, joį dėsto vienuolės, o už mokslą reikia primokėti.

Lietuvoje tą pranešimą skaitantiems -- bent tiems, kurie mato kiek toliau, negu iki savo gatvės kampo -- bus sunku atsi- laikyti nepalyginus visiškai svetimame krašte gyvenančių lietuvių turimų galimybių su galimybėmis tų lietuvių, kurie "didžiosios tėvynės" globoj yr atsidūrę ar pasilikę už "LTSR" ribų ne tik tolimuose Kazachstano plėšiniuose, bet ir namie: Lydos, Ašmenos ar Breslaujos apskrityje, arba kaimyninėje Tilžėje ar Karaliaučiuje. Ten lietuviai neturi nei pajėgumo, nei leidimo įsisteigti jokių lietuviškų mokyklų, net tokių, kaip Rimšos skulptūros pavaizduotoji Vargo Mokykla... (ELTA)

KARALIAUCIUS PAGAL LIETUVAITĖS PROJEKTĄ

KARALIAUČIAUS miesto centras greičiausia bus atstatomas pagal lietuvaiteis projektą. Kauno Politechnikos Instituto diplomantės O. Klimavičiūtės diplominis darbas "Kalininingrado centro išplanavimas ir užstatymas" laimėjo pirmą vietą varžybose ta tema. Varžybose dalyvavo Maskvos projektinės organizacijos ir Kijevo bei Leningrado architektai. Pirmą vietą nam darbu pripažinta ir visos Sovietų Sąjungos aukštųjų mokyklų architektūrinių darbų parodoje. (Ten du kauniečiai gavo ir antras vietas -- premijas: V. Vizgirda -- "Senamiesčio svetainės rekonstrukcija" ir R. Mickus -- "Visuomeninis kultūrinis centras Žalikalnyje").

Klimavičiūtės Karaliaučiaus projekte numatytas daugiau kštis viešbutis, koncertų salė ir administraciniai pastatai, sutvarkyti, kad gerai derintųsi su išlikusia pilim. Sako, netrukus pagal tą projektą bus pradėti darbai Karaliaučiuje (vad. Kaliningrade). (ELTA)

PAGERBĖ LIETUVOS TEKSTILĖS VETERANŲ

PROF. JUOZAS INDRIONAS, Lietuvos nepriklausomybės laikais buvęs Technikos fakulteto docentas ir Drobės fabriko inžinierius, sausio 26 dieną Lietuvoje buvo pagerbtas jo 70 metų amžiaus sukakties proga, kaip pirmas lietuvis tekstilės technologijos specialistas, literatūros apie tekstilę pradininkas Lietuvoje, tekstilės vadovėlių ir monografijų autorius bei tekstilinių mokymo organizatorius. Jam vadovaujant, Kauno universitete, vėliau Politechnikos institute paruošta daugiau kaip 400 inžinierių -- pluoštinių medžiagų mechaninės technologijos specialistų. (ELTA)

NEW YORKE NESIRODĖ, BET PASIRODYS MONTREALY

1967 METU PASAULINĖJ PARODOJ, Montrealy, jau rengiasi dalyvauti ir Sovietų Sąjunga. Jau paskirtas tam reikalui generalinis komisaras (B. Borisovas) ir jau parengtas paviljono projektas, 13 tūkstančių kvadratinų metrų naudojamo ploto. Atsiųgabs ir Lietuvoje savo įrengtosios pramonės gaminių: šilfavimo staklių, elektrinių suvirinimo prietaisų, magnetofonų, radijo-magnetofonų, gintaro ir kailio dirbinių, žuvies konservų, drabužių ir net pramoninės gamybos lietuviškų tautinių kostiumų. (ELTA)

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue 936 East 185th St.
EN 1-1763 KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

TARSI LĖSŲ TELKIMO REIKALAI

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Finansų Komisijos pirm. Vytautas Kamantas ir vicepirm. Milda Lenkauskienė sausio 29-30 buvo Chicagoje, kur dalyvavo PLJK Komiteto posėdyje. Buvo aptarti Jaunimo Metų ir Kongreso lėšų telkimo vajuas reikalai. Kovo mėnuo visame pasaulyje bus JAUNIMO KONGRESO VAJAUS MĖNUO. Tikimasi, kad visuomenė parems jaunimo darbus. Aukos jau pradėjo pamažu ateiti iš įvairių JAV miestų.

Kanados Jaunimo Metų Komiteto rūpesčiu yra pagamintas gražus Jaunimo Kongreso plakatas. Plakatą paruošė Toronto dailininkas Telesforas Valius, jo spausdinimu ir išsiuntinėjimu į visą pasaulį rūpinasi Kanados LB Jaunimo Sekcijos pirm. Giedrė Rinkūnaitė.

BIRUTĖS VALTERIENĖS DAINOS

Sol. B. Valterienė

Muzikos mėgėjams, be abejo, bus labai džiugi naujiena — mums gerai pažįstama solistė Birutė Valterienė, kuri ligšiol dainuodavo tik koncertuose bei minėjimuose, nuo dabar dainuos iš plokštelės taip pat mūsų namuose.

B. Valterienė, tada dar Babrauskaitė, gražų balsą

turėjo dar studijuodama V. D. Universitete, bet rimtesnes dainavimo studijas pradėjo išeivijoje, dainavimo studijoje prie Baltijos universiteto 1947 m. Persikėlus į Angliją, ji studijavo Isobel Ballie dainavimo studijoje. Be pasirodymų lietuviškuose rengimuose, ji dalyvavo tarptautiniame muzikos festivalyje Liangallene, Valijoje, kur 1962 m. laimėjo antrąją premiją kaip mezzosopranas ir trečiąją kaip sopranas. Buvo taip pat gerai įvertinta festivaly Leamingtone bei Birminghame, kur dainavo lietuvių tautines dainas bei pasaulinių kompozitorių operų arijas. 1964 metais važinėjo po Ameriką ir Kanadą, kur taip pat dainavo radijo valandėlėse bei giedojo bažnyčiose. Grįžus į Ameriką, dainavo Londone kitataučių koncerte ir lietuvių rengime ir visur buvo aukštai įvertinta.

Isobel Ballie, C. B. E., grįžusi iš savo koncertinės kelionės po pasaulį, teikėsi pasiklausti B. Valterienės įdainavimo ir buvo sužavėta plokštelės turiniu. Ji pasakė, kad solistės balsas turi šilumą ir aiškumą. Esą, malonu klausyti, kai kas nors dainuoja iš širdies. Neabejotinai Birutės Valterienės plokštelė turės didelį pasisekimą mūsų muzikos bei dainos mėgėjų tarpe. Įsigydami ją, pateisinsime didelį darbą, kurį atliko dainininkė, populiarindama mūsų dainą ir Lietuvą kitataučių tarpe.

J. Vilčinskis

• **Pedagoginis Lituanistikos Institutas** išleido Domo Veličkos paruoštus lietuvių kalbos pratimus (I sąsiuvinis) skirtus mokyklai ir namams. Pratimai išleisti LB Centro Valdybos lėšomis.

"Lietuvių kalbos pratimų" serija, skiriama mokyklai ir namams, jau pradėjo eiti. "Pratimus" leidžia Pedagoginis Lituanistikos Institutas, veikias Chicagoje. Tos serijos "Pratimų" I sąsiuvinis jau išspausdintas ir siuntinėjamas į užsakiusiems. Šiame sąsiuvinyje pratimų forma dėstomi lietuvių kalbos fonetikos elementariniai dalykai:

garsai ir jų susidarymas, garsų tarimas ir jų rašyba, žodžių kirčiavimas. Pratybiniai darbai atliekami tame pačiame sąsiuvinyje. "Pratimus" paruošė liet. kalbos lektorius Domas Velička. Sąsiuvinio apimtis — 60 psl. Kaina \$2,00 (su pasiuntimu paprastu paštu). Baigiamas paruošti ir šio sąsiuvinio garsinis priedas — magnetofoninė juosta, kurios įkalbėjimą prižiūri liet. kalbos lektorius prof. dr. P. Jonikas, Patyrus, kad magnetofoninės juostos nuorašo pagaminimas yra žymiai brangesnis už tokio turinio plokštelės pagaminimą, todėl bus gaminama ir fonetinė plokštelė. Jos kaina galės siekti per 3 dol., o juostos nuorašas ir mėgėjišku būdu darant — mažiausiai 6 dol. Tų darbų pradžia JAV LB Centro Valdyba paskyrė 360 dol. Minėtų kalbos mokymo priemonių reikalu kreiptis šiuo adresu: P.L. Institutas, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

• **LB Centro valdyba** ragina apylinkių ir apygardų valdybas užregistruoti veikiančius choras dalyvauti III-joje JAV ir Kanados lietuvių dainų šventėje. Dainų šventės repertuaras paruoštas, išspausdintas ir išsiuntinėtas užsiregistravusiems chorams. Dabar siuntinėjama komp. Broniaus Budriūno kantata.

• **Jonas Jasaitis**, LB Centro valdybos pirmininkas baigia ruošti veiklos gaires apygardų ir apylinkių veiklai.

• **Ekskursija į Europą**, kurią buvo pradėjusi organizuoti LB Centro valdyba, ateinančią vasarą neįvyks. Lėktuvų bendrovės pakėlė pradinio įmokėjimo sumą, kuri sudaro didelę finansinę naštą ir riziką. Užsiregistravusių ekskursantų skaičius taip pat buvo per mažas.

LB CHICAGOS APYGARDOS V-BOS PAAIŠKINIMAS

Ryšium su neaiškumais dėl būsimo apygardos apylinkių atstovų suvažiavimo, įvykstančio 1966 m. vasario 6 d., dienotvarkės, pateikiame tokią pareiškimą:

1. Apygardos valdyba įtraukė į dienotvarkę ne būsimo apygardos valdybos, bet tik apygardos valdybos pirmininko rinkimą, remdamasi JAV LB IV-sios Tarybos II-sios sesijos, įvykusios 1965.V.22-23, Philadelphiaje protokole, atžymėtu nutarimu (puslapis 27), kuriame sakoma: "Apygardos suvažiavimas renka dvejiems metams apygardos pirmininką ir tvirtina suvažiavime arba korespondenciniu būdu jo pasiūlytą valdybą."

Šis nutarimas buvo balsuotas ir priimtas (puslapis 16).

2. Paskirtiems LB pareigūnams pradėjus reikšti įvairias nuomones, dėl minėto nutarimo, buvo kreiptasi į JAV LB tarybos prezidiumo pirmininką Vytautą Volertą, kuris atkartojė anksčiau cituojamą Tarybos nutarimą ir savo 1965 m. lapkričio 20 d. rašte dar papildomai pareiškė: "Tai yra Tarybos nutarimas, kuris privalomas visoms LB institucijoms. Juk ne įstatų komisija reikalus tvarko, bet Taryba. Įstatų komisija tik pasiūlymus duoda. Jei Tarybos sesija nusprendė, tuo pačiu sprendimas yra įstatymu."

3. Tuo būdu Apygardos valdybai liko tik vykdyti atitinkamą Tarybos nutarimą, nes JAV LB struktūroje padėčiai aiškinti nėra kompetetingesnio šaltinio, kaip Tarybos sesijos protokolas ir paties Tarybos Prezidiumo Pirmininko pareiškimas.

NEW YORK

• **ALT S-gos 1-sis** ir 11-sis skyriai New Yorke ruošia Dirvos 50 metų sukakties minėjimą, kuris įvyks š. m. kovo 12 d. Winter Garden salėje. Brooklyn, N. Y.

Programoje prof. dr. J. Puzino paskaita "Lietuvių spaudos apžvalga" ir Dirvos redakcinės kolegijos narės Emilijos Čekienės žodis. Meninė dalis ir vaišės.

Chicagos A. S. D. 1966 m. valdyba. Stovi iš kairės: ižd. Jolanta Grigalaukaitė, korespondentė sekr. Laima Čepaitytė, pirm. J. J. Tallat-Kelpšaitė, vicepirm. Danguolė Markutė, sekr. Regina Macnoriūtė. Nuotraukoje trūksta kandidačių globėjos danutės Mocutės, J. Tamulaičio nuotrauka

• **Kanados jaunimo sek. vadovybė** papildyta trimis nariais: E. Jankutė, A. Sapijonytė ir V. Tamulaitytė. Sekcijos vicepirm. išrinktas inž. A. Viskontas.

• **Pasaulio Jaunimo Kongreso** plakatą paruošė dail. T. Valius ir jau atiduotas spausdinti.

LONDON, Ont.

DEMESYS LIETUVIŠKAI MOKYKLAI

Jau antrus metus sėkmingai dėstas fizikos mokslus Western Ontario Universitete, Londone, jaunasis dr. Romas Mitalas labai gyvai reiškiasi Londono lietuvių kolonijoj. Ypač jo dėmesys krypta į jaunimą: dalyvauja jų susibūrimuose, yra tautinių šokių grupės dalyvis.

Paskutiniu laiku dr. R. Mitalas atėjo pagyventi ir pajvairinti ir lituanistinės mokyklos. Jis prieš trejetą savaitių pradėjo vesti vyresniųjų skyrių mokiniams ir jaunimui populiaria forma fizikos-chemijos pašnekesius. Jaunųjų klausytojų susidomėjimas didelis, tėvai patenkinti.

VASARIO 16-TOSIOS MINĖJIMAS

48-tąją Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo sukaktį londoniškiai šiemet paminės vasario 13 dieną, sekmadienį, papirpijos salėje. Pradžią 5 val. po pietų.

Pagrindiniu kalbėtoju bus dr. J. Žmuidzinas — Lietuvos Generalinis Konsulas Kanadoje. Jis pas londoniškiaus atvyksta pirmą kartą ir todėl tautiečių tarpe kilo didelis susidomėjimas išgirsti ir arčiau pažinti garbingąjį svečią.

Meninę dalį taip pat pirmą kartą išpildys neseniai įkurtas jaunimo sambūris, vedamas kun. B. Pacevičiaus. Tas pats sambūris š. m. vasario 12 dieną vyks ta pas Delhi ir apylinkių lietuvių ir ten duos meninę dalį Vasario 16-tos minėjime.

Čia minimas jaunimo sambūris sudarytas iš dviejų — nedidelių — Londono ir Rodney — apylinkių. Kaip matote jis jau talkininkauja ir trečiai lietuvių apylinkei. Taigi šis jaunimo reikšmės yra malonus ir girtinas dalykas.

L. E-tas

mą šaukė į privatų butą, ne salėje, kaip anksčiau darydavo.

Atidaręs susirinkimą pirmininkaujantis V. Bakūnas pasakė, šiandien bus ne taip, kaip pirmiau būdavo. Nauji nariai, kad ir prisirašę, nebus priimami nariais ir kiti klubo nariai, neužsimokėję nario mokesčio, nors dabar ir užsimokės, negalės balsuoti.

Susirinkime narių buvo reikalaujama paskaityti klubo įstatus ir jų laikytis renkant valdybą. Bet Bakūnas narių reikalavimo nepildė, įstatų neskaitė. O ten pasakyta, kad susirinkime priimami nauji nariai ir priimtieji nariais gali būti renkami valdybos. Renkant valdybą pirmininku pasiūlyta V. Mikalonis, o kitų kandidatų pasisilė V. Bakūnas. Daugumą balsų gavo Mikalonis, o Bakūnas gavo 2 balsus. Tokiu būdu Bakūnas liko vice pirmininku. Dalis klubo narių, pradėjus valdybos rinkimus, protestuodami Bakūno neteislingam elgesiui išėjo iš susirinkimo.

Sausio 22 d. Klubo susirinkime aptarta metinė veiklos programa, Klubo nariai kaltino V. Bakūną už sustabdytą klubo veiklos 1965 m. Baigiantis susirinkimui, kaip Lietuvos Fondo įgaliotinis verbuti L. F. narius, perskaičiau L. F. atsišaukimą lietuvių, kur prašoma visus lietuvius stoti L. F. nariais. Susirinkime pasiūlyta mūsų klubui stoti L. F. nariu su įnašu 100 dol. iš klubo kasos, nes kasose pinigų yra. Bet dauguma narių pasiūlymą atmetė. Long Beach lietuviai L. F. reikalui labai yra atsilikę nuo kitų miestų ir apylinkių lietuvių. Viena tik šeima yra įstojus į L. F. Fondą, įnešdama 100 dol. nario mokesčio. Jau laikas ir mums čia susiprasti, nedelsiant stoti L. F. nariais.

D. Mekišius

BOSTON

• **Stepono Minkaus** vadovaujamos radijo programos su k a ktviniis parengimas su įvairia prgrama ir "Miss Lithuania" rinkimais įvyks vasario 13 d. Bostono Liet. Piliečių Klubo patalpose. Pradžią — 3:30 val. p. p.

KAUNE KOPIJUOJA KOPIJAVIMO MAŠINAS

Eksperimentinė automatizacijos įrankių gamykla Kaune didžiuojasi sukurta naujoviška kopijavimo mašina ERA. Būsimo "partijos suvažiavimo garbei", skuba pabaigti naują modelį (ERA --12), kuriuo būsia galima kopijuoti bet kokių spalvų raštus ar piešinius (vienaspalvėmis kopijomis).

Apie prietaisą kalbama, kaip apie toį įmonę sukurta. Iš tikrųjų tai yra Amerikoj jau palčiai vartojamos XEROX kopijavimo mašinos pamėgdžiojimas. (ELTA)

Chicagos Korp! Vytis 1966 m. valdyba. Stovi iš kairės: pirm. Bronius Andriukaitis, ižd. Donatas Vasiliauskas, vicepirm. Gediminas Bielskus ir sekr. Jonas Nalis. Nuotraukoje trūksta tėvų no Jono Žukausko, J. Tamulaičio nuotrauka

A. A.

VINCUI MINKŪNUI

mirus, gilaus liūdesio valandoje jo žmonai

JADVYGAI, sūnui inž. RIMUI, broliui teis.

PETRUI su šeima, seserims ir giminėms

reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime

L. ir A. Leknickai,
J. Inčiūra,
P. ir E. Mikšiai,
E. ir J. Steponavičiai,
J. ir K. Šlapeliai

Brangiam vyrui ir tėvui

Filisteriui Dr. PRANUI LAPATINSKUI

mirus, žmoną JADVYGĄ, dukrą GRAŽINĄ ir sūnų VYTAUTĄ su šeimomis skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučia

Korp! Neo-Lithuania Chicagoje